

gazete duvar
kitaP.

SAYI: 25

Burhan Sönmez

Labirent: Hafıza, anlar ve vicdan anlatısı

Doğadan yabancılaşma ve çocuk

Toplumsal cinsiyet odaklı habercilik nedir?

Uçan Kız Volente: Düşleri yeniden kurmak

4 Labirent: Hafıza, anlar ve vicdan anlatısı

8

'Bari son kez gelip Meclis'te içimi dökeyim istedim'
Nergis Demirkaya

15

Sedat Demir ile yazın serüveni başlıyor

22

Toplumsal cinsiyet odaklı habercilik nedir?
Serkan Alan

32

Doğadan yabancılaşma ve çocuk

Hatice Kapusuz

12

Uçan Kız Volente: Düşleri yeniden kurmak
Emek Erez

16

Osmanlı vampirleri: Gözleri kan dolu taslara dönmüştü
Sadık Güleç

27

Serhan Ergin: Her insan ortak bir çaresizliği yaşar
Soner Sert

36

Etkinlik

Sayı: 25 | Ekim 2018

Yayın Sahibi**AND Gazetecilik ve Yayıncılık,****San. ve Tic. A.Ş. adına**

Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

İcra Kurulu Başkanı ve**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Cennet Sepetci / Anıl Mert Özsoy

Kapak Tasarım

Ersan Uğur Gör

Katkıda Bulunanlar

Soner Sert, Emek Erez, Nergis Demirkaya, Nida Dinçtürk, Serkan Alan, Sadık Güleç, Hatice Kapusuz

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.

Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234

Sarıyer/İstanbul

Santral (212) 3463601, Faks (212)

3463635

e-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Kaleme aldığı romanlarla kendi okur kitlesini yaratan ve birçok dile çevrilen Burhan Sönmez'in son romanı "Labirent", intihar meselesine yakınlaşarak; an, anımsamak, hatıra ve vicdan gibi öğelerin izlerini sürüyor. Nida Dinçtürk, Sönmez'le sevilen bir müzisyen olan Boratin'in bir akşam, ardında hiçbir not bırakmadan kendini köprüden atışı üzerine kurulu kitabı, hafızayı, anları ve vicdanı konuştu.

Görevden alınan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eşbaşkanı Gülten Kışanak'ın yaklaşık 2 yıldır tutuklu bulunduğu cezaevinden yazdığı, Dipnot Yayınları tarafından yayımlanan "Kürt Siyasetinin Mor Rengi" isimli kitap okuyucuyla buluştu. Nergis Demirkaya, bahsi geçen siyasetçi kadınların yaşam öykülerini ve Kışanak'ı merceğe aldığı yazısıyla bu sayımızda yer aldı.

Karin Karakaşlı'nın hayallerini gökyüzüne çizen bir çocuğun öyküsünü anlattığı eseri "Uçan Kız Volante", Merve Atılğan'ın çizimleriyle Günışığı Kitaplığı etiketiyle yayımlandı. Karakaşlı kitabında, çocukların kırılğan yanlarına dikkat çekiyor. Emek Erez, bizler için ufak tefek görünenin onlar için büyük duygusal kırılmalar anlamına gelebileceğini unutmamak gerektiğini söylüyor.

Yazar Serhan Ergin'in ilk öykü kitabı "Ne Güzel Bir Sabah" İletişim Yayınları etiketiyle raflarda yerini aldı. Soner Sert'e konuşan Ergin, "Ben daha çok çaresizlik üzerinde duruyorum. İnsanın, istisnasız her insanın, ortak bir çaresizliği yaşadığını düşünüyorum. Mutluluk gibi, ölüm gibi en temel kavramlarda çaresiz bir kere" diyor.

Salim Fikret Kırgı, İletişim Yayınları'ndan çıkan "Osmanlı Vampirleri, Söylenceler, Etkileşimler, Tepkiler" adlı kitabında bilinenin tersine, vampir söylencesinin Osmanlı'dan Batı'ya yayıldığını kaynakları ile aktarıyor. Sadık Güleç, gulyabanileri, vampirleri ve söylenceleri mercek altına aldı.

Hatice Kapusuz çocuk edebiyatını yakından takip etmeye devam ediyor. Bu haftanın kitapları Canım Ağacım, Teneke Orman ve Doğa Güncesi...

Marifet iltifata tabidir. İyi okumalar

Anıl Mert Özsoy

Labirent: Hafıza, anlar ve vicdan anlatısı

Burhan Sönmez'in son romanı "Labirent", intihar meselesine yaklaşarak; an, anımsamak, hatıra ve vicdan gibi öğelerin izlerini sürüyor. Sevilen bir müzisyen olan Boratin'in bir akşam, ardında hiçbir not bırakmadan kendini köprüden atışı üzerine kurulu kitabı, hafızayı, anları ve vicdanı yazar Burhan Sönmez ile konuştuk.

Nida Dinçtürk

2009 yılında bir erkek kendini Boğaziçi Köprüsü'nden attı. Bu, köprü'nün tarihindeki ilk intihar değildi fakat başarısızlıkla sonuçlanan nadir örneklerden biriydi. Atlayan kişi, aşağı düşüş sırasında montu paraşüt etkisi yapınca hayatta kalmış, sadece kolunu kırmıştı. Sonra çıkan haberlerde "Köprüden ölmek için değil, hayatta kalmak için atladım" dedi.

Boğaziçi Köprüsü, şehrin göbeğinden geçip iki yakayı birbirine bağlayan, çoğu kez boğazın boynunda bir gerdanlığa benzetilen bir yapı. 45 yıllık geçmişinde sahne olduğu birçok intihar nedeniyle aslında bu şehrin hafızasında bir

intihar anıtı olarak da yeri var. Fakat kaçımız her sabah üstünden geçtiği bu köprüden atlayanları ya da atlamayı düşünüyor, anımsıyor, bilmiyoruz. Burhan Sönmez'in son romanı Labirent, bu konuda zihnimizde gerilere ittiğimiz kutuları yeniden ortalara çekip, üstündeki tozları üflüyor. İntihar meselesine yakınlaşarak; an, anımsamak, hatıra ve vicdan gibi öğelerin izlerini sürüyor.

Roman, çok ilgi çekici ve sevilen bir müzisyen olan Boratin'in bir akşam, ardında hiçbir not bırakmadan kendini köprüden atışı, ölmeyişi ve hiçbir şey hatırlamamaya uyanışı üzerine kuruluyor. Boratin, kim olduğunu, nerede olduğunu anımsamadan uyandığında biz de okur olarak kendimizi onun yanında buluyoruz. Sonra onun intihar ettiğini öğrenişinin ama neden bunu yaptığını anımsamayışının, etrafındaki kimsenin de bunun için bir sebep bulamayışının, Boratin'in eviyle ve arkadaşlarıyla yeniden tanışmasının, yüzlere, eşyalara ve bıraktığı izlere bakarak nasıl biri olduğunu anımsamaya çalışmasının sancısını paylaşıyoruz.

Burhan Sönmez, Labirent'te gece mavisi saten bir çarşaf gibi akan, fakat bir o kadar da insanı sırtından devirip atan, gövdesine dolanan bir hikâye anlatıyor. Labirent, büyük bir bulmaca. Hem Boratin'in geçmişini bulmaca hem de okurun kendi vicdanını. Sönmez, bu romanında okurunu köşelere soru işaretleri bıraktığı bir labirentin içine sürüklüyor. İşin tuhafı, sorular zor olmasına rağmen bu huzursuz bir yolculuk değil. Yine de Sönmez, çoğu soruyu yanıtsız bırakıp çoğunu okurun takdirine ve iç sesine emanet ediyor.

Labirent, her doğum gününüzde kendinize yeniden verebileceğiniz bir armağan. Okuyarak büyüdüğünüzde her defasında kendi içinize giden yeni bir yol keşfedeceğiniz, kendinizle düşüp kalkacağınız, kendinizden çok şey öğreneceğiniz bir yolculuğun krokisi. Burhan Sönmez ile Labirent'i, hafızayı, anları ve vicdanı konuştuk.

Labirent'i okumaya başladığımda kendimi, Boratin için okur ukalalığıyla "günlük tutsa böyle olmazdı" derken yakaladım. Labirent bu kadar anların, geçmişin ve hafızanın izini süren bir romanken, sizin günlüklere ve günlük tutma haline nasıl baktığınızı merak ediyorum.

Günlük tutmaya özel bir ilgi duymadım. Belli ki Boratin de duymamış. Eğer tutsaydı, ne olurdu? Belki bir şey değişmezdi. Bestelediği şarkılar, fotoğraf albümleri, evindeki eşyalar bile onun zihnini doldurup yönlendire-

'Labirent, her doğum gününüzde kendinize yeniden verebileceğiniz bir armağan. Okuyarak büyüdüğünüzde her defasında kendi içinize giden yeni bir yol keşfedeceğiniz, kendinizle düşüp kalkacağınız, kendinizden çok şey öğreneceğiniz bir yolculuğun krokisi.'

Burhan Sönmez

mezken, muhtemeldir ki günlüklerle de aynısı olacaktı. Kendi şarkılarından şüpheye düşmesi gibi belki günlükte yazılanlardan da şüpheye düşecekti. Bir diğer olasılık da şu olurdu: Belki Boratin çok açık yüreklilikle günlük tutabilen biri olamayacak, orada da boşluklar bırakacaktı. Mesele roman olunca, günlük dahil her şey romanın aktığı yere doğru çevrilebilir.

Sizce hafıza, insanın huzurlu bahçesi midir yoksa zindanı mı? Bir insanın intiharının başarısız olması, uyandığında ise neden intihar ettiğini bile anımsamaması bir hayal kırıklığı mıdır yoksa yeni bir hayatın başlangıcı mı?

Bu iki soru, birbirinin parçası. Ben romanda bunları kendi adıma aramadım, oradaki Boratin karakteri adına aradım, onun zihniyle düşünmeye çalıştım. Eğer günlük tutan biri olsaydım, sanırım önemli bazı noktalarda Boratin'den farklı şeyler yazardım. Ben Boratin'i anlatırken, günümüzde egemen hale gelmekte olan yeni bir birey halini bulmaya çalıştım. Zaman kavramını yitirmiş, bugüne bağlanıp kalmış, kendi bilinci de bulanıklaşmış birey.

Boratin hafızasını kaybettiği için kendine yabancılaşıyor fakat 'kendine yabancılaşma' modern insanın gerçek bir hafıza kaybına ihtiyaç duymadan yaşadığı bir sancı sanki. Anların içini boşaltmış modern insanı ve şehir karmaşasında kendinden uzaklaşmışları nasıl değerlendiriyorsunuz? Biz buna eğilimli nankörler miyiz yoksa böylesi kolay olduğu için tercih eden tembeller mi?

İşte bu dediğinizi kastediyorum. Bu soruları sorabilmek ve sonra bunları romanlarda, filmlerde, resimlerde farklı açılardan ele alabilmek gerek. Labirent, böyle bir çabanın anlatısı.

Kendini yeniden keşfetmek, bir bebeğin olgun bir bilinçle yeniden dünyaya gelmesi gibi. Bize Boratin'in hikâyesiyle, bugün 28 yaşında dünyaya gelsek, nereden deneyim edindiğini bilmediğimiz saf bir vicdanla doğsak, daha iyi insanlar olabileceğimizi, dünyanın daha iyi bir yer olabileceğini mi anlatmak istediniz?

Boş bilinç veya saf vicdan, insanı doğrudan iyiliğe götürür diyenler var. Buna İbn Tufeyl'in kaleme aldığı "Hay Bin Yakzan" hikâyesini örnek verebiliriz. Modern dönemde de görülen bu aşırı iyimserliğe karşı William

Golding "Sineklerin Tanrısı" romanını yazarak önemli bir itirazda bulunur.

Camus'un romanları da o yolda gider, farklı bir dokuyla. Ben insanda iki yanın, yani iyiliğin ve kötülüğün, bir arada bulunduğunu düşünüyorum. Bu durum insana ahlaki bir yük verir: İyiliğe inanıyorsak, iyilik yapmalıyız. Yani eyleme dökmeliyiz inancımızı. Yoksa, iyilik kendiliğinden gelişip üstün gelecek, demek pasif bir inanç üretir. Oysa, kötülük aktif bir edim olduğuna göre, iyiliğin de öyle olması gerekir.

Boratin'in eski yaşamında iyi biri mi kötü biri mi olduğuna dair duyduğu merak, iyilik ve kötülük kavramına dair birçok kapı aralıyor. Birini iyi ya da kötü yapan şey nedir?

Bunun farklı cevapları olabilir. Burada ansiklopedik bazı cevaplar vermek yerine bu meseleyi romanın merceğinden yansıtabilmek benim açımdan daha anlamlı. Özellikle ilk romanımda (Kuzey) bu konuya değinmeye çalıştım. Orada adları "İyi" ve "Kötü" olan iki kardeşin hikâyesini de anlattım.

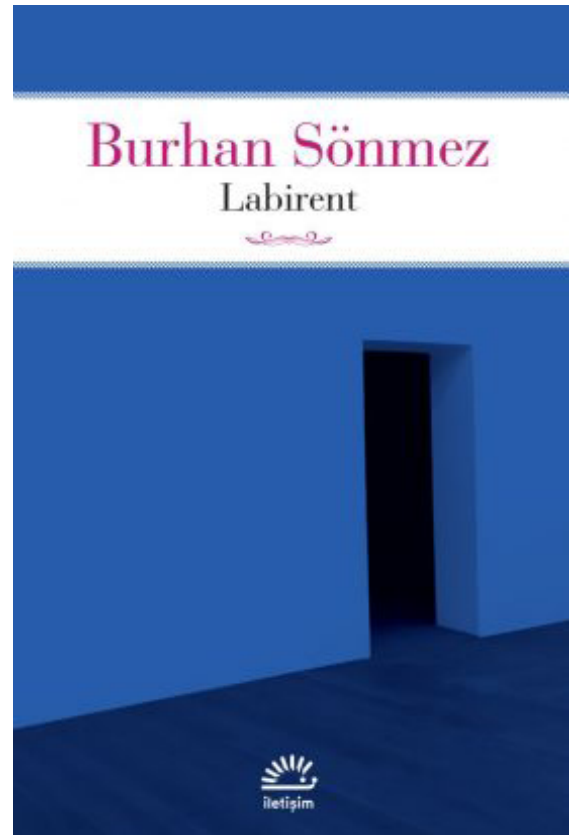
Labirent'teki karakterler için tercih ettiğiniz isimler sıra dışı. Bu isimleri seçmenizin nedeni neydi?

Kendime büyümlü sözler söylemek gibi bir şey. Anlamını kimsenin bilmediği, bazen benim de bilmediğim isimler yaratarak, kendi ruhuma çengel atıp romanın içlerine çekiyorum kendimi. Belki nedeni budur. Bazı isimlerin nedenini tam bilmediğimi de itiraf etmeliyim. İlk romanımdan beri böyle isimler buluyorum.

Romanlarınız bugün 35 dilde okunabiliyor ve son yıllarda edebiyat dünyasında gerçekten kıymetli ödüllere layık bulundunuz.

Bunlar, sizin yazarlık motivasyonunuzu etkileyen gelişmeler mi? Edebiyat ödülleri hakkındaki tartışmalarda, siz hangi noktada duruyorsunuz?

Ödülün bana verdiği ana duygu, daha çok çalışma duygusu. Bunun dışında çok abartmak anlamlı görünmüyor bana. Masa başında oturmayı, orada bir dünya yaratıp o dünyaya inanmayı ve insanların da inanmasını ummayı seviyorum. Hikâyeye kurmaca da olsa inanırız, onun gerçek dediğimiz şu varlığın farklı bir katmanı olduğunu hissederiz, çoğu zaman farkında olmadan.

Labirent, Burhan Sönmez, 123 syf., İletişim Yayınları, 2018.

Kışanak'tan kitap: Bari son kez gelip Meclis'te içimi dökeyim istedim

Gültan Kışanak, cezaevinde yazdığı 'Kürt Siyasetinin Mor Rengi' adlı kitabından kendisi gibi tutuklu olan 22 siyasetçi kadının hikayesine yer veriyor. Kitapta Figen Yüksekdağ, Aysel Tuğluk, Burcu Çelik Özkan, Çağlar Demirel, Gülser Yıldırım, Sebahat Tuncel, Selma Irmak, Edibe Şahin, Leyla Güven gibi isimlerin anlatımları da yer alıyor.

Nergis Demirkaya

Görevden alınan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eşbaşkanı Gültan Kışanak'ın yaklaşık 2 yıldır tutuklu bulunduğu cezaevinden yazdığı "Kürt Siyasetinin Mor Rengi" isimli kitap okuyucuyla buluştu.

Kitapta aralarında Kışanak'ın yanı sıra önceki dönem HDP Eşbaşkanı Figen Yüksekdağ, eski milletvekilleri Aysel Tuğluk, Burcu Çelik Özkan, Çağlar Demirel, Gülser Yıldırım, Sebahat Tuncel, Selma Irmak, Edibe Şahin, Leyla Güven ile çok sayıda belediye eş başkanı olmak üzere tutuklu 22 siyasetçi kadının yaşam öyküsüne yer verildi.

Mektuplar aracılığıyla yapılan röportajların Kışanak tarafından aslına sadık kalarak anlatıya dönüştürülmesi ile oluşturulan kitapta kadın siyasetçiler, kadın mücadelesi ile tanışma öykülerini, hem parti içinde hem de toplumda yaşadıkları zorlukları anlattı. Kadın siyasetçilerin en son tutuklanma süreçlerine dair birçok ayrıntıyı da anlattığı kitapta ilk kez kamuoyu ile paylaşılan detaylar da vardı. Bunlardan biri kitabı yazan Gültan Kışanak'a ait.

'SON BİR KEZ GELİP MECLİS'TE İÇİMİ DÖKEYİM İSTEDİM'

Meclis 15 Temmuz Darbe Girişimini Araştırma Komisyonu davetiyle görüşlerine başvurulmak üzere Ankara'ya gelen Kışanak, Komisyon'da yaptığı açıklamaların ardından gittiği Diyarbakır'da gözaltına alınıp tutuklanmıştı. Kışanak o günü kitapta şöyle anlattı:

"Komisyon toplantısı bitti, HDP grubuna geçtim. Arkadaşlar, biraz şaka biraz ciddi, 'Bu konuşmadan sonra seni kesin alırlar, istersen gitme, bu akşam burada kal' dediler. Ben de 'Biliyorum, beni de alacaklar, bari son bir kez gelip Meclis'te içimi dökeyim istedim. Ama dönmem gerek, yurtdışındaydım yeni geldim, işlerimiz birikmiş' dedim. Telaşla bir çay içip, akşam uçağına yetişerek Diyarbakır'a döndüm. Uçağın merdivenlerinden iner inmez gözaltına alındım."

'DİYARBAKIR CEZAEVİ KADINLAR KOĞUŞUNDAN İTİRAFÇI ÇIKMADI'

Kışanak, 12 Eylül döneminde işkencelerle gündeme gelen, Meclis'te o dönem yaşananların ortaya çıkarılması için Komisyon kurulan Diyarbakır 5 No'lu cezaevinde kalmış siyasetçilerden biriydi ve ilk kez bu kitapta o dönem yaşadıkları bazı olayları anlattı. Askeri cezaevi denilerek askeri kurallar gerekçe gösterilip saçlarının kesilmek istenmesi, başörtülü kadınların başörtüsünün çıkarılmak istenmesi gibi olaylara karşı kadınların mücadelesini anlatan Kışanak şunları yazdı:

"Diyarbakır Cezaevi ile ilgili kitaplar yazıldı, ama kadınlar yazmadı. Bana da yıllarca neden yazmıyorsun diye hep sordular? Belki de bu durum da bir kadın hali... Kadınlar yaşadıklarını kolay kolay anlatmıyor, yazmıyor. Ama tüm kadınların şunu bilmeye hakkı var. Diyarbakır Cezaevi'nde yaşanan vahşete rağmen, kadınlar koğuşundan itirafçı çıkmadı. Kadınlar çok kahraman oldukları ya da daha az işkence gördükleri için değil; kadın dayanışmasının sağaltıcı etkisi vardı bunda. Tüm kadınlar birbirlerine öylesine sıkı kenetlenmişlerdi ki buradan birilerini söküp alamadılar."

'Diyarbakır Cezaevi'nde yaşanan vahşete rağmen, kadınlar koğuşundan itirafçı çıkmadı. Kadınlar çok kahraman oldukları ya da daha az işkence gördükleri için değil; kadın dayanışmasının sağaltıcı etkisi vardı bunda. Tüm kadınlar birbirlerine öylesine sıkı kenetlenmişlerdi ki buradan birilerini söküp alamadılar.'

'Başını eğmediğin müddetçe daima gökyüzünü görüyorsun. Bir ağaç gibi tek ve hür lafının şiir dizesi değil hayatın ta kendisi olduğunu ruhunun derinliklerinde kavırıyorsun. Ses tellerin gelişiyor, giderek daha ustaca bağıırıyorsun.'

BURHAN KUZU KENDİNCE ESPRİ YAPMIŞTI AMA HIÇ KOMİK DEĞİLDİ'

Kışanak kitapta DTP Grup Başkanvekili iken Meclis'te grubu bulunan tüm partilerin ortaklaşması ile Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu kurulması sürecini de anlattı. "Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu" adıyla kurulmasına karar verilen komisyonun adının son anda AK Parti'nin erkek milletvekillerinin verdiği önergeyle "Kadın Erkek Fırsat Eşitliği" olarak değiştirilmek istendiğini anlatan Kışanak o sırada yaşadıkları bir diyalogo da ilk kez anlattı:

"DTP Grup Başkanvekili olarak Bakan Nimet Çubukçu'nun yanına gittim. 'Siz de 'eşitlik olsun' demiştiniz. Neden Şimdi değişiyor' dedim. Çubukçu'nun yanında oturan bir vekil, 'Bunlar ne istiyorlar?' deyince Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan Kuzu, 'Şimdiye kadar, çocukları biz doğurduk, biraz da erkekler doğursun' diyorlar. Başka türlü nasıl eşit olacağız?' dedi. Kendince espri yapmıştı ama hiç komik değildi. İnsana pes dedirten noktadaydı."

DOĞUNMATİK TELEFONDAN DAHA AKILLI: BAĞIRMATİK

Eski HDP Eş Başkanı Figen Yüksekdağ da yaklaşık 2 yıldır cezaevinde. Yüksekdağ hem kendi yaşam öyküsü hem kadın mücadelesi, hem de siyaset alanındaki birçok sorunu anlattığı yazısının son bölümünde, "Biraz da iyi tarafından bahsedeyim" diyerek cezaeviyle ilgili şunları yazdı:

"Başını eğmediğin müddetçe daima gökyüzünü görüyorsun. Bir ağaç gibi tek ve hür lafının şiir dizesi değil hayatın ta kendisi olduğunu ruhunun derinliklerinde kavırıyorsun. Ses tellerin gelişiyor, giderek daha ustaca bağıırıyorsun. Aynı zamanda çok iyi bir dinleyici oluyorsun. Kim seslendi, ne söyledi dalında kendi çapında ihtisas geliştiriyorsun. Dokunmatik akıllı telefonlardan sonra 'bağıırmatik', 'kalemmatik', 'havamatik' gibi daha akıllı iletişim araçları kullanıyorsun. Bir havalandırmadan diğereine top atarken (bazen de bayram şekeri, pasta, biber vb) havayollarını sadece uçak firmalarının kullanması tekeline kırmanın haklı gururunu yaşıyorsun. Akşamları kadınların sesinden firari türküler dinliyorsun."

MİLLETVEKİLİYİM AMA SESİMİ HENÜZ KİMSE DUYMADI

Kitapta dikkat çeken öykülerden biri de cezaevinde iken aday gösterilip milletvekili seçilen Gülser Yıldırım oldu. Milletvekili seçilmesine karşın 2 yıldan fazla tutuklu kalan Yıldırım, o dönem Meclis İnsan Hakları Komisyonu adına milletvekillerinden oluşan bir heyetin ziyaretinde yaşadıklarını da kitapta ilk kez anlattı:

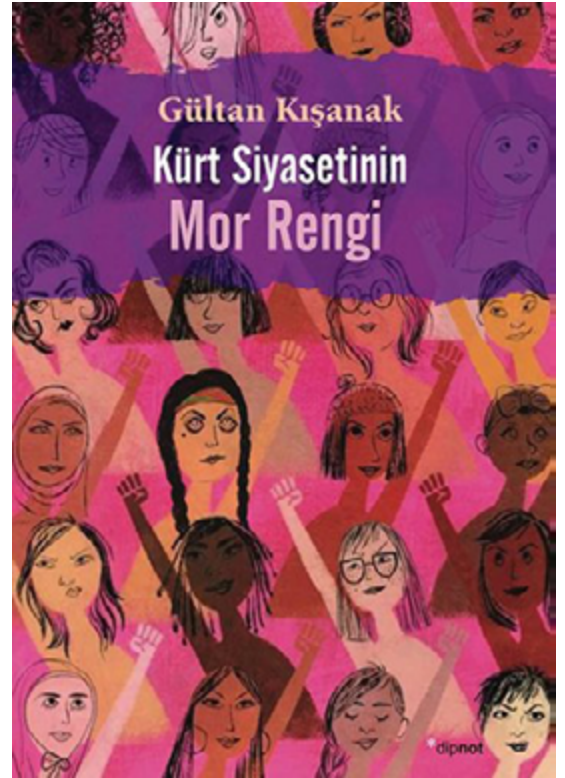
“Cezaevi koşullarıyla ilgili sürekli yetkili makamlara dilekçe yazıyorduk. Genel seçimlerden sonra Meclis İnsan Hakları Komisyonu adına bir heyet geldi. Nihayet sesimizi duymuşlardı. Heyette HDP Milletvekili Ertuğrul Kürkçü’nün yanı sıra CHP ve AKP vekilleri de vardı. Koğuştta yer olmadığı için sandalyeleri avluya dizdik. Havalandırma seçim meydanlarında görmediğim miting alanlarına dönmüştü. 100 kişiyi bulmuştuk görevlilerle birlikte. Hemen sıkıntılarımızı anlatmaya başladık. AKP’li komisyon başkanı haklı taleplerimize karşı üstten bir dille cevap vermeye çalışıyordu. Biz heyete sorunlarımızı anlatmaya çalışırken komisyon başkanı adeta bize sıra vermiyor, her fırsatta sözü alıp hükümetin propagandasını yapıyordu. Ben de ‘Biz her gün sizi televizyondan dinliyoruz. Ama ben de milletvekili seçilmeme rağmen, henüz kimse benim sesimi duymadı. Bir dur da biz konuşalım, biraz da siz dinleyin’ dedim. Dinlemek zorunda kaldı. Hem sorunlarımızı anlattım, hem de hükümete yönelik eleştirilerimi sıraladım.”

3 KEZ VEKİL SEÇİLDİM MECLİS’TE 3 YIL ÇALIŞAMADIM

Cezaevindeyken milletvekili seçilen, milletvekili iken yeniden tutuklanıp cezaevine giren Gülser Yıldırım bu durumu da, “3 kez üst üste milletvekili seçildim ama 3 yıl bile meclis çalışmalarına katılmadım. İlk vekillik döneminin 2.5 yılını cezaevinde geçirdim. 3. Kez seçildiğimde de bir yıl sonra tekrar tutuklandım” sözleriyle anlattı.

KCK OPERASYONUNDA KADIN KOTASI TUTTURULDU

Hakkari’nin ilk kadın milletvekili Selma Irmak da cezaevinde iken aday gösterilip milletvekili seçilen siyasetçilerden biri oldu. Milletvekili seçilmesine karşın 2.5 yıl cezaevinde kaldıktan sonra tahliye edilen Irmak, 4 Kasım 2016 tarihinde yine milletvekili iken tutuklandı. Uzun yıllar partide kadın çalışmalarının içinde yer alan Irmak, özellikle kadın kotası için verdikleri mücadeleyi anlattı. Bu mücadele sürecinde yapılan bir tutuklama sürecine dikkat çeken Irmak, ‘Gözaltılar ve tutuklamalar 2012’ye kadar devam etti. KCK ana davada 26’sı kadın 92 kişiydik. Kadın kotasını tutturmuşlardı. Biz de duruşma salonunu her defasında adeta erkek egemen zihniyetin yargılandığı yerlere çeviriyorduk” dedi.

Kürt Siyasetinin Mor Rengi, Gültan Kışanak, syf. 312, Dipnot Yayınları, 2018.

Uçan Kız Volante: Düşleri yeniden kurmak

Karin Karakaşlı'nın hayallerini gökyüzüne çizen bir çocuğun öyküsünü anlattığı eseri "Uçan Kız Volante", Merve Atılgan'ın çizimleriyle Günışığı Kitaplığı etiketiyle yayımlandı. Karakaşlı kitabında, çocukların kırılğan yanlarına dikkat çekiyor daha çok ve bunun önemli olduğunu düşünüyorum çünkü bizler için ufak tefek görünenin onlar için büyük duygusal kırılmalar anlamına gelebileceğini unutmamak gerekiyor...

Emek Erez

'...uçmak istiyor her çocuk gibi gökyüzünden dünyaya bakmak, yaptığı resimlerle dünyayı renklerle boyamak istiyor. Prenses olmaya özendiriyor Volante, o daha çok bir cadıyı çağırıştırıyor, bir kahraman da değil, dünyada genellikle çocuklara dayatılanın aksine olması gerektiği gibi.'

Joss Sheldon'ın "Küçük Ses" (2017), adlı kitabında şöyle bir cümle geçer: "Dünya sana kim olduğunu söylemeden önce kimdin hatırlıyor musun?". Yazar burada çocukluk günlerine gönderme yapar çünkü yaşamımızın bu dönemi belki de kendimiz olduğumuz, kimliklerin sınırlarına en az hapsedildiğimiz zamandır. Sonrasında, kurumsal biçimlemelerle rüyalarımızın önü kesilmeye başlar, "farklı" yanlarımız gözümüze sokulur, "mükemmel" olmamız gerektiği zihnimizin bir köşesine dantel gibi işlenir. Çocukluk genel normlara en az uyulan dönemi kapsasa bile "fark yaralarının" en çok açıldığı dönemdir aynı zamanda. Dünyaya herkes gibi bakman istenir, hangi konuda başarılı olman gerektiği devamlı hatırlatılır. Sen uçmanın hayalini kurarken, sana dayatılan gerçeklerle yere çakılırsın. Bu anlamda çocukluk, birey için hem renkli günler hem de yaşamın çelişkilerini içine sığdıran "tuhaf" bir zaman demektir fikrimce. Karin Karakaşlı'nın Gün Işığı Yayınları tarafından basılan, "Uçan Kız Volante" adlı kitabı, yukarıda bahsedilenleri düşünmeye sebep oluyor. Merve Atılğan'ın resimleriyle can bulan metin, Volante adlı karakter ile bizi çocukluğun o çelişkili günlerine götürürken, okuru hayalli ve masallı bir anlatının içine sokuyor. Her şeyin griye doğru gittiği bir dünyada, çocukluğun renkli günlerinde kaybolmak, biraz olsun uzaklaşmak, iyi geliyor. Karakaşlı'nın anlatısı, empati kuran bir dil ile çocuklukta yaşanan sıkıntılara da odaklanıyor, bu anlamda çocukların düşlerle örülü evreni ile büyüklerin gerçekliğin sınırlarında dolaşan, rengini kaybetmiş yaşamlarının çelişkisini de yansıtıyor kitap. Nasıl olması gerektiği ise didaktik olmayan bir anlatı ile doğallık içerisinde, sadece çocuklara değil, onların dünyasını anlamak isteyen herkese bir şeyler söylüyor.

'FARKLI' HİSSETMEK

Volante mor renkli tütü eteği, yıldızlı çizmeleriyle yaşamımıza dalıyor, uçmak istiyor her çocuk gibi gökyüzünden dünyaya bakmak, yaptığı resimlerle dünyayı renklerle boyamak istiyor. Prenses olmaya özendiriyor Volante, o daha çok bir cadıyı çağırıştırıyor, bir kahraman da değil, dünyada genellikle çocuklara dayatılanın aksine olması gerektiği gibi. Ama "farklı" hissediyor Volante, ortanca çocuk olması, ablasını kafasında "mükemmel" bir yere yerleştirmesi ve kendisinin öyle olamayacağını düşünmesi, küçük kardeşinin anne baba ilgisinin çoğunu toplaması onun kendisini "farklı" bir yere konumlamasının etkenlerinden anladığım kadarıyla.

Ailenin farklısı olmak sanıyorum çocukluğumuzda en çok karşılaştığımız sıkıntıların başında gelir. İlgi alanlarının, fiziksel görünüşün, verili derslerde çok başarılı olamamanın getirdiği duygusal durum, düşünülenin aksine bir çocuk için epey sıkıntılı durumlar yaratabilir. Çocukların dertleri olmadığı sanılır oysa öyle değildir, "Volante bazen, o çok sevdiği, üstüne renkli şeker taneleri serpiştirilmiş çikolatalı pudingin bile onu neşe-

lendiremediği zamanlar bilir”. Her çocuk bilir. Belki büyüklerin karanlık dünyasındaki sıkıntılara uzaktır dertleri ama hayalleri düşüncelerinden daha çok olan bir çocuk için işler pek kolay değildir. Karakaşlı kitabında, çocukların kırılğan yanlarına dikkat çekiyor daha çok ve bunun önemli olduğunu düşünüyorum çünkü bizler için ufak tefek görünenin onlar için büyük duygusal kırılmalar anlamına gelebileceğini unutmamak gerekiyor. Karakaşlı'nın anlatısında okuru, çocuğun gözünden olayları anlamlandırma yanı etkiliyor fikrimce. Çünkü eğer “büyümüşler” sınıfında kendinizi gören bir okursanız, belleğiniz sizi çocukluğunuzdaki kırgınlıklarınıza ve neşenize doğru bir yolculuğa çıkarıyor. Bir çocuk okur ise belki de kitabı okuduğunda yalnız olmadığını hissedecek. Kendisiyle benzer duyguları yaşayan bir akranıyla yani Volante ile tanışacak, onu sırdaş edinecektir ve kim bilir onun hayallerine yeni ne çok hayal ekleyecektir.

DÜNYAYI BIÇIMLERİN DIŞINDA ALGILAMAK

Kitabı okurken çocukların dünyayı algılayış biçimini de keşfedebiliyorsunuz. Çünkü onlar dünyayı büyüklerin verdiği formların dışına taşıyorlar. Bir ağaç resmi düşününce kafanızda muhtemelen kahverengi bir gövde ve yeşil en fazla sarı yapraklar belirecektir. “Uçan Kız Volante” kitabında karşımıza çıkan Volante'nin dünyasına girince ağaç kavramınız biraz değişebilir. Onun dünyasında ağaçlar dalları farklı renkli, yaprakları gökkuşağını taşıyan bir hale bürünebilir. Çünkü sanıyorum çocuklar için yaşamın her parçası ayrı bir rengi taşıyor. Bizlerin görüp geçtiği doğa ayrıntıları onlar için hayal kapısı gibi bir anlam ifade ediyor. Ve o kapıdan girmek geniş bir algıyla dünyayı yorumlamak, bizim kaybettiğimiz o masallı yaşamı bulup, düş ile yoğurmak anlamını taşıyor. Bu nedenle “Uçan Kız Volante”nin yaşamına girmek, kaybettiğimiz masalı tekrar bulmak gibi hissettiriyor. Çünkü şöyle düşünüyorsunuz, dünyada insan türü olarak çok şeyi kaybetmiş olsak da doğanın bize bahsettiği renkler hâlâ keşfedilmeyi bekliyor.

ÇOCUKLAR ÜZERİNE DÜŞÜNMEK

Dünya iyi bir yer değil özellikle de çocuklar için. Savaşların, göçlerin dünyasında çocuk demek aklımıza sahillere vurmuş ceset imgesini düşürüyor. Bu acıklı dünya hâli içerisinde çocuklar için bir şeyler yaratmak, anlatılar ortaya koymak ve bunu anlama çabası ve duygusal özdeşlik kurarak başarmak oldukça önemli. Karin Karakaşlı “Uçan Kız Volante” ile böyle bir şey yapıyor. Ve bizi onların dünyasında renkler kadar kırılğanlıklar da olabileceği üzerine düşündürüyor. Dünyayı düzeltmek gibi büyük ideallerin sönümlendiği bir ortamda, çocukluğa dair düşünmek, düşleri yeniden kurmak gibi bir anlam taşıyor, bu nedenle “Uçan Kız Volante”nin her yaştan okur için bir cümlesi var.

‘Onun dünyasında ağaçlar dalları farklı renkli, yaprakları gökkuşağını taşıyan bir hale bürünebilir. Çünkü sanıyorum çocuklar için yaşamın her parçası ayrı bir rengi taşıyor. Bizlerin görüp geçtiği doğa ayrıntıları onlar için hayal kapısı gibi bir anlam ifade ediyor. Ve o kapıdan girmek geniş bir algıyla dünyayı yorumlamak, bizim kaybettiğimiz o masallı yaşamı bulup, düş ile yoğurmak anlamını taşıyor.’

Uçan Kız Volante, Karin Karakaş, Resimleyen: Merve Atılğan, syf. 88, Günışığı Kitaplığı, 2018.

Sedat Demir ile yazın serüveni başlıyor

Sedat Demir ile “Editörlük ve Yayıncılık Çalışmaları” başlıyor. İlk atölye 8 Ekim’de.

Ekim ayında başlayacak ve 8 hafta devam edecek olan “Editörlük ve Yayıncılık Çalışmaları” adlı atölye, Gergedan Kitabevi’nde gerçekleşecek.

Perşembe günleri saat 19.00’da başlayıp, 2 saat sürecek olan atölyenin programında yer alan başlıklardan bazıları şöyle: Gutenberg öncesi ve sonrası matbaacılık, editörlük mesleğinin çeşitli unvanlar altında çeşitlenmesi, tanımı ve buldukları mecalara göre değerlendirilmesi, metin öncesi editörlük- metin üzerinde editörlük ile Türkçe metin editörlüğü ile çeviri metin editörlüğü arasındaki farklar, Türkçe ve çeviri metinler, Basın bülteni, teknik çalışmalar, grafik tasarımcılarla sürdürülmesi gereken çalışma biçimi.

Atölyeye dair detaylı bilgi için “bilgi@gergedankitabevi.com” adresine mail yollayabilirsiniz.

Osmanlı vampirleri: Gözleri kan dolu taslara dönmüştü

İletişim yayınlarından çıkan “Osmanlı Vampirleri” adlı çalışma da sinemadan, edebiyata popüler kültürün bu en önemli simgesine kaynaklık eden folklorik vampirler incelenmiş. Yazar Drakula başta olmak üzere en önemli vampir karakterlerinin kaynağının özellikle Evliya Çelebi olmak üzere Osmanlı İmparatorluğu’nda ortaya çıkan söylenceler olduğunu iddia ediyor.

Sadık Güleç

Vampir söylencesi popüler kültürün büyük etkisiyle batı kaynaklı sanılır. Doğu’da cadı, gulyabani gibi terimler etkinken “vampir” batı kültürünün bir ürünü olarak görülür. Oysa en büyük “vampir” simgelerinden birisi olan Kont Drakula’ya kaynaklık eden, namı diğer Kazıklı Voyvada III. Vlad Osmanlı Sarayı’nda yetmişmiş, ona bağlı bir prensti. Ancak “vampir” imgesinin Doğu’daki karşılığı ve tarihindeki yeri üzerine karşımıza çıkmış bilinen bir araştırma yoktu.

Salim Fikret Kırgı, İletişim Yayınları’ndan çıkan “Osmanlı Vampirleri, Söylenceler, Etkileşimler, Tepkiler” adlı kitabında bilinenin tersine, vampir söylencesinin Osmanlı’dan Batı’ya yayıldığını kaynakları ile aktarıyor. Salim Fikret Kırgı bu konuda Budapeşte Orta Avrupa Üniversitesi’nin karşılaştı-

malı Tarih Bölümü'nde Osmanlı toplumunda vampir inancı üzerine bir tezde hazırlamış.

Tarihçi Kırgı, Osmanlı tarihinde çeşitli yazarların, tarihçilerin bu konuda aktardıklarını incelemekle kalmamış; Osmanlı hukuk sisteminde vampirler üzerine alınan kararları ve hukuksal düzenlemeleri de aktarıyor.

VAMPİRİN SEMBOL HAYVANI YARASA, AYNA- DA AKSİ GÖRÜNMEZ, SARIMSAĞI SEVMEZ

Geçmişin söylencelere dayanan bu korku dünyasında bu metafizik varlıklara ilişkin çok sayıda anlatı var. Hangi imgenin vampir olarak görüleceği de bir tartışma konusu. Yani öncelikle “vampir” denilirken neyin kastedileceğinin bilinmesi gerekiyor. Vampirler üzerine bilinen genel özellikler ise daha çok son yüzyılda popüler kültürün katkısı ile oluşmuş durumda. Ama yine de genel özellikler yüzyıllardır şunlardır; “Vampirin sembol hayvanı yarasadır, aynada aksi görünmez, sarımsaktan tiksindir ve iradesi güçsüz insanların zihinlerini kontrol edebilir. Neredeyse değişmeyen ilk kuralsı vampirlerin aslında doğa kanunlarına karşı gelerek yaşama dönen ‘ölü insanlar’ olmalarıdır.”

Aslında kan emme bütün vampirlerin ortak özelliği değil. Bu daha çok sonraki yıllarda eklenmiş bir özellik. Fakat kurgusal vampirlerin yok edilme özellikleri en başından beri hemen hiç değişmiyor.

VAMPİRLERDEN İLK OLARAK OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA BAHSEDİLİYOR

Fakat bütün söylencelerde ve popüler kültür yayınlarında her vampiri yok etmenin kesin yolu olarak onu yakmak gösteriliyor. Osmanlı İmparatorluğu'nda konuşulan çeşitli dillerde “vampir, upir, obur, vrykolas, strigoi, hortlak, cadı, tecz, mechey” gibi değişik isimler ile anılıyor. Bu isimler altında vampir söylenceleri, Doğu ve Orta Avrupa, Trakya, Karadeniz ve Ege bölgelerini halk kültürlerinde ve çeşitli yazılı kaynaklarda geçiyor. Aslında bugünün kurgusal vampirlerine öncülük eden bu folklorik vampirler yazarında aktardığı gibi 15 ve 18'inci yüzyıllar arasında Osmanlı sınırları içindeki bu bölgelerde doğdu. Yazar Batı'daki kurgusal vampirlerin kaynağının Osmanlı'dan özellikle Rum Ortodoks'larda görülen vampir söylenceleri üzerinden Batı'ya yayıldığını iddia ediyor.

'Aslında bugünün kurgusal vampirlerine öncülük eden bu folklorik vampirler yazarında aktardığı gibi 15 ve 18'inci yüzyıllar arasında Osmanlı sınırları içindeki bu bölgelerde doğdu. Yazar Batı'daki kurgusal vampirlerin kaynağının Osmanlı'dan özellikle Rum Ortodoks'larda görülen vampir söylenceleri üzerinden Batı'ya yayıldığını iddia ediyor.'

'Osmanlı'da vampirler konusunda en açık ve temel metinler Kanuni Sultan Süleyman döneminin ünlü şeyhülislamı Ebussuud Efendi'nin verdiği vampir fetvalarıdır. Osmanlı'nın bu en ünlü şeyhülislamı, daha çok Aleviler ve Yezidiler başta olmak üzere farklı inanışlar üzerine verdiği katli vaciptir fetvaları ile tanınıyor.'

VAMPİR SÖZCÜĞÜ TÜRKİ DİLLERDEN TÜREMİŞ

Üstelik vampirleri yok etmek için kullanılan birçok yöntem de Osmanlı kayıtlarında görülüyor. Bunlar cesede kazık çakma, sönmemiş kireç dökme ve yakma olarak belirlenmiş. Üstelik vampir isminin de Türkçe dil grubundan bir isimden türetildiğine ilişkin dil bilimciler arasında genel kabul gören bir inanış var; "Oburunda bu kök sözcükle ilişkili olması kuvvetle muhtemeldir, ancak Türki dillerden Slav dillerine geçişin Çuvaşça veya Tatarca başka bir sözcük yoluyla olduğu düşünülmektedir.

Bu teoriye dayanarak vampir kelimesinin kökeni çeşitli sözlüklerde Türkçe olarak verilir. Ancak kast edilen Osmanlı dönemindeki inanışlar ya da Balkanlar'daki Osmanlı hakimiyeti döneminde Türkçeden Slav dilleri yönünde gerçekleşmiş bir sözcük transferi değildir. Obur, über, upır ya da orijinal terim her neyse 11'inci yüzyılda, Avrasya steplerinde Doğu Slavları ve Orta Asya Türkleri arasındaki münasebetler sırasında Türki dillerden Slav dillerine geçmiş olmalıdır."

Ama en önemlisi Osmanlı kayıtlarında vampirle ilgili nasıl mücadele edileceğine ilişkin hukuki metinler diğer adıyla "vampir fetvalarının" varlığı, ayrıca Evliya Çelebi gibi yazarların ilk Müslüman vampirlerden bahseden birinci elden anlatımları bu konudaki temel kaynaklar olmuş.

Aşağıdaki satırlarda Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde mezarlardan çıkan vampirlerin nasıl tespit edildiğine ilişkin gözlemlerini aktarıyor; "Ölü sahipleri obur-tanıtıcılara mal verirler, beraber önceden ölmüş olanların mezarlarına giderler ve hangi oburun geceleyin kabrinden dışarı çıktığını bozulmuş toprağa bakarak anırlar. Hemen halk üşüşüp oburun mezarını kazar ve ardından görürler ki hangisinin gözleri kan dolu taslara dönmüş ve yüzü insan kanı içmekten kıpkırmızı olmuş." (Evliya Çelebi, Seyahatname, XVII cilt)

EBUSUUD EFENDİ'NİN VAMPİR FETVALARI

Osmanlı'da vampirler konusunda en açık ve temel metinler Kanuni Sultan Süleyman döneminin ünlü şeyhülislamı Ebussuud Efendi'nin verdiği vampir fetvalarıdır. Osmanlı'nın bu en ünlü şeyhülislamı, daha çok Aleviler ve Yezidiler başta olmak üzere farklı inanışlar üzerine verdiği katli vaciptir fetvaları ile tanınıyor. Uzun süren Şeyhülislamlığı

Bran Şatosu - Romanya

döneminde Ebussuud Efendi on binlerce fetva vermiştir.

Ancak Ebussuud Efendi'nin özellikle Balkanlar'daki vampir vakaları üzerine de çeşitli fetvalarının olduğu görülüyor. Bu fetvaların bazılarında Ebussuud Efendi vampir vakalarının daha çok Hıristiyan Rumlar arasında görüldüğünü tespit ederek Müslümanları ilgilendiren bir yanı olmadığını savunuyor. Yani vampir olaylarının gerçekliğini kabul ederken, bunun daha çok Hıristiyanlara dadanan bir bela olduğunu söyleyerek, yapılması gerekenler üzerine bir fetva vermiyor. Ancak aynı olayların daha az olmakla birlikte Müslüman köylerde de görülmesi üzerine yapılması gerekenler konusunda daha ayrıntılı fetvalar yayınlıyor.

Çünkü vampir söylentileri bazı köylerin boşalmasına yol açıyordu. O dönemde verilen bir fetvada köylülerin kadiya başvurarak mezarlıktan çıkan bazı vampirlerin ev sahiplerini dışarı çağırarak öldürdükleri iddia ediliyor. Bunun üzerine vampirlere ilişkin ne yapılması gerektiğine ilişkin Edirne Kadısı bir hukuksal süreç başlatmıştı; "Konuyla ilgili olarak Ebussuud Efendi'nin mezar kazıp kazık çakma, kafa kesme ve ceset yakma uygulamalarını salık veren vampir fetvaları gündeme gelmişti ancak Edirne kadısı bahsedilen yöntemlerin sadece gayri Müslim vampirlere uygulanabilir olduğunu düşünüp kritik bir hata yapmamak için üst otoriteye danışma ihtiyacı duymuştu."

Ebussuud Efendi bunun üzerine Edirne kadısına, 'gönderilen çavuşla beraber güvenilir bir naibi Bıyıklı Ali'nin mezarına yollamasını, eğer ikisi de teftişlerinden sonra alametler hakkında hem fikir olurlarsa yok etme kararının fetvalarda anlatıldığı gibi uygulanmasını' söylemişti.

Vampirler konusunda çıkan çeşitli söylentilere ve başvurulara rağmen dönemin kadılarının "ceset yakma" uygulaması konusunda çekinceli davrandıklarını belirtmek gerekiyor. Yazara göre bunun temel sebebi bütün uzuvları yakılan cenazelerin cennete yada cehenneme gitmelerinin önünün kapanacağı şeklindeki İslami inanıştan kaynaklanıyordu.

SEYAHATNAME'DE VAMPİRLER SAVAŞI ANLATILIYOR

Yine Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde geçen Kafkas Dağları'nda Çerkezistan'ın Pedsî köyünde kendi gözleriyle gördüğünü iddia ettiği bir olay, kurgusal vampirlerin bazı özellikleriyle çok uyuşuyordu. Evliya Çelebi'nin anlatımına göre "Pedsî adlı dağ köyünde Abhaz ve Çerkez oburlar gökyüzünde cenge tutuşmuşlardır. Seyahatname'nin tartışmalı doğaüstü bölümlerinden biri olan ve sanki inadına Evliya'nın kendi gözleriyle gördüğünü iddia ettiği kanlı vuruşma, bazı çevrelerde eserin birincil kaynak olarak güvenilirliğini tartışmaya açmış, hatta okuyucuları 17'inci yüzyıl Osmanlı elitinin uyuşturucu madde kullanımları hakkında düşünmeye sevk etmiş Seyahatname bölümlerinden biridir."

Seyahatname'nin yazarının uyuşturucu madde kullandığını düşündürten şeyse "Bu gökyüzü savaşında havalarda uçuşan kağnılar, filler, ayılar, develer ve domuz cesetlerinin yanında bir yandan semada süzülüp bir yandan koca dişli vampir ağızlarından ateşler çıkaran oburlardır" ifadesi olmuştur.

Evliya Çelebi bu savaşta yere düşen vampirleri yok etmek için yöre halkının bedenlerini ateşe verdiğini de aktarmaktadır.

'Evliya Çelebi bu savaşta yere düşen vampirleri yok etmek için yöre halkının bedenlerini ateşe verdiğini de aktarmaktadır.'

DRAKULA KARAKTERİNİ SEYAHATNAME'DEN AKTARAN GİZEMLİ TÜRKÖLOG

Salim Fikret Kırgı kurgusal vampir efsanesinin neredeyse

başlangıcını teşkil eden Drakula karakterini yazan Bram Stoker'ın Seyahatname'deki bu vampir tanımlamasından belirgin bir şekilde etkilendiğini aktarıyor. Bu ilişkiyi sağlayan ise romanını yazarken Bram Stoker'a danışmanlık yapan Macar Türkolog Armin Vambéry'dir; "Gizemli karakter Vambéry sadece bir bilim insanı değil aynı zamanda sıkı bir edebiyat sever, gezgin ve ajandı. Hayatının çoğunu Osmanlı ülkesi ve Orta Asya'da geçirmişti."

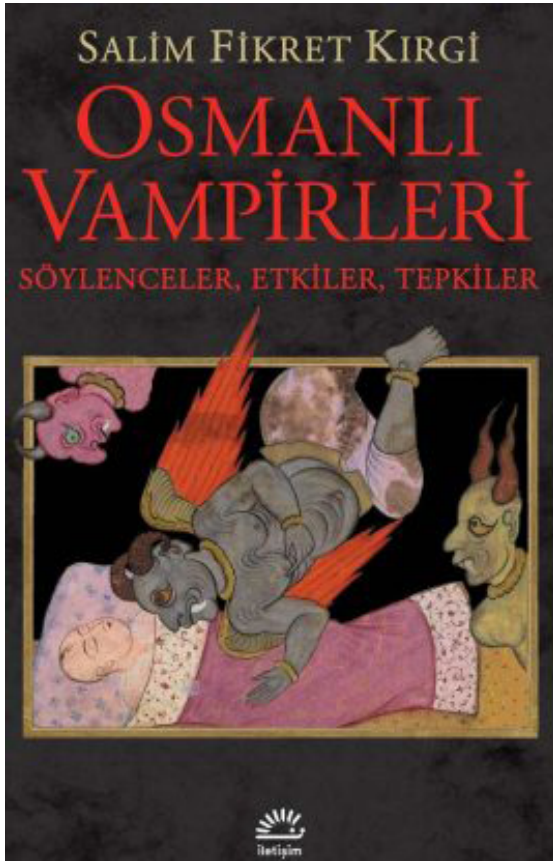
Kırgı, Vambéry'nin Türk coğrafyasında casusluk yapan ilk oryantalist olduğunu da belirtiyor. Osmanlı İmparatorluğu'nda bir dönem yasaklanan Seyahatname'nin çevirisini yapmış ve bir önsöz yazmıştı. 19'uncu yüzyılın bu ilginç karakterinin hem Drakula'nın yazarına hem de vampir avcısı Profesör Van Helsing karakterinin esin kaynağı olduğuna inanılıyor; "Kesin bağlantı veya esinlenme net olarak belirtilmiş olmasa da Drakula romanındaki vampir figürünün doğaüstü özellikleri ve Seyahatname'deki Çerkez oburları arasındaki benzerlikler hayret vericidir."

YENİÇERİ OCAĞI KALDIRILDIKTAN SONRA YENİÇERİ VAMPİRLERİ GÖRÜLDÜ

Osmanlı'da "yeniçeri vampirler" konusundaki en fazla kayıt ise ocağın kaldırılmasından sonra görülüyor. Kırgı bunun en önemli nedenini siyasal olarak yeniçerilere karşı duyulan tepkinin bir yansıması olarak görüyor. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından kısa bir süre sonra 1833 yılında Tırnova'da köylüler mezarlarından çıkan iki yeniçerinin kendilerine zarar verdiklerini iddia etmişlerdi. Bunun üzerine Tetikoğlu Ali Alemdar ve Abdi Alemdar adlı yeniçerilerin mezarları açılmış vampir olduklarına işaret sayılan bulgular gözlenmişti; "Pek çok vakada olduğu gibi cesetler bozulmamış durumdaydı, saçlar ve tırnaklar uzamış, beden iki katı büyümüş gözle kan dolmuştu."

Elbette bir cesedin bozulma sürecinde doğal olan bu değişim o dönem "vampir" olmanın alameti sayılıyordu. Bunun üzerine kadı Hoca Sadettin Efendi cesetlerin yakılmasına karar vermişti.

Popüler kültürün en önemli simgelerinden vampire kaynaklık eden bu folklorik vampir öyküleri ile günümüz dünyasındaki vampir imgesine kaynaklık eden bağlantıyı ortaya koymaya çalışan bu araştırma, bu türdeki ender çalışmalardan birisi. Salim Fikret Kırgı bu hiç bilinmeyen "Osmanlı ülkesindeki muhtelif etnik dini topluluklarca değişen oranlarda paylaşılan ortak bir kültürel değeri" günümüz dünyasına olan yansımaları ile birlikte aktarmış.

Osmanlı Vampirleri- Söylenceler, Etkileşimler, Tepkiler, Salim Fikret Kırgı, 128 syf., İletişim Yayınları, 2018.

Toplumsal cinsiyet odaklı habercilik nedir?

Gazeteciler Çiçek Tahaoğlu ve Elif Akgül 'Toplumsal Cinsiyet Odaklı Habercilik El Kitabı'nı hazırladı. Kitap medya çalışanları için kılavuz niteliğinde.

Cinsiyete yapılan yersiz vurgular, kadınların ve LGBTİ+'ların haberlerde fotoğraflarının pornografik sunumu, kadına ve LGBTİ+'lara yönelik şiddet haberlerinde fail erkekler yerine mağdurların teşhir edilmesi, haber dilinin eril ifadelerden temizlenememesi... Medya, tüm uyarılara rağmen toplumsal cinsiyet odaklı bakış açısıyla haber üretmeye ve bunu paylaşmaya pek gönüllü görünmüyor. Feministler başta olmak üzere bu alanda eğitim verenler ise medya çalışanlarına toplumsal cinsiyet odaklı bakış açısı kazandırmak için çabalarını sürdürüyor.

Serkan Alan

BİANET VE KAOS GL'NİN ORTAK ÇALIŞMASI

Bağımsız İletişim Ağı (Bianet) ve Kaos GL'nin birlikte yü-

'Kitap, medya çalışanlarının toplumsal cinsiyet odaklı habercilik perspektifinden haber inşa etmesi gerektiğini belirterek muhabirlere, kameramanlara, foto muhabirlerine, editörlere ve yazı işlerine söz konusu hataları tekrarlamamaları için kılavuz niteliğinde..'

rüttüğü, "Toplumsal Cinsiyet Odaklı Habercilik El Kitabı ve Online Kütüphanesi Projesi"nin ardından gazeteciler Çiçek Tahaoglu ve Elif Akgül, "Toplumsal Cinsiyet Odaklı Habercilik El Kitabı"nı hazırladı.

"Kadınlar ve LGBTİ+'lar ne zaman haber olur, ne zaman haber olmaz?", "Haber kaynaklarıyla iletişim", "Haberde cinsiyetçilikten kaçınmak için 14 madde", "Başlığını doğru seç tıklı avcılığını yapma" gibi başlıkların yer aldığı kitabın ön sözünü, BİA Kitaplığı'na "Barış Gazeteciliği El Kitabı" başta olmak üzere çok sayıda kitap hazırlayan Bağımsız İletişim Ağı'nın eğitim danışmanı Prof. Dr. Sevda Alankuş yazdı.

TOPLUMSAL CİNSİYET ODAKLI HABERCİLİK NEDİR?

Toplumsal cinsiyet odaklı habercilik, hak odaklı haberciliğin politik ve etik tercihlerinden birisi. Hak odaklı haberciliği yazarlar Tahaoglu ile Akgül, "Geleneksel habercilik anlayışını sorgularken hak mücadelesini merkeze alır. Hak odaklı habercilikte, ötekileştirmelerin haber konusu olması için herhangi bir ihlalin öznesi ya da faili olmaları beklenmez, haberde yeni ihlaller yaratılmaz, eşitsizliklere ve çözümlerine vurgu yapılır" şeklinde tanımlıyorlar.

Toplumsal cinsiyet odaklı habercilik derken sadece içerisinde kadın ve LGBTİ+ geçen ya da kadınlar ile LGBTİ+'lar tarafından üretilen haberler kastedilmiyor. Bu bakış açısıyla tüm haberlerin toplumsal cinsiyet perspektifiyle inşa edilmesi gerekiyor. Eril anlatıyı tersine çeviren bir haber dili, toplumsal cinsiyet odaklı haberciliğin olmazsa olmazlarından.

EL KİTABI KİMLER İÇİN?

Haber başlıklarından görsellere kadar toplumsal cinsiyet eşitliliğini barındırmayan pek çok haber medya kuruluşları tarafından okurlara ve izleyicilere sunuluyor. "Başbakan Yıldırım uçakta kız istedi", "Süper nine' maaşı toruna harcayacak", "Samsun'da 18 yaşındaki genci sokakta hastanelik eden travesti yakalandı" gibi manşetler, cinsiyet eşitliğini barındırmayan sayısız örnekten sadece birkaçı. Toplumsal Cinsiyet Odaklı Habercilik El Kitabı, en fazla bu başlıkları atan ya da atması muhtemel medya çalışanlarını ilgilendiriyor. Kitap, medya çalışanlarının toplumsal cinsiyet odaklı habercilik perspektifinden haber inşa etmesi gerektiğini belirterek muhabirlere, kameramanlara, foto muhabirlerine, editörlere ve yazı işlerine söz konusu hataları tekrarlamamaları için kılavuz niteliğinde.

BAYAN DEĞİL KADIN!

Haber yazımında deyimlerin, söz kalıplarının ve sözcüklerinin kökenine bakılarak cinsiyetçi ifadelerin düzeltilmesinin önemine dikkat çeken el kitabı, “Görücüye çıktı”, “dul”, “kız gibi”, “kız kavgası”, “kahpe saldırı” yazılmaması gerektiğini belirterek yerleşik dili cinsiyetçilikten arındırmaya yönelik bazı öneriler sıralıyor. Haber yazımında, bayan yerine kadın, gay yerine gey, adam yerine insan, travesti yerine trans, eşcinsel evlilik yerine evlilik eşitliği gibi ifadelerin kullanılması gerektiği yazarların önerileri arasında. Cinsiyet eşitliğini sağlamak için kullanılması gereken doğru ifadeler şu şekilde sıralanıyor:

ULUSAL GAZETELERİN KÜNYELERİNDEKİ KADINLARIN ORANI YÜZDE 19!

Haberlerde kadınların genellikle ya “süper anne” ya da “canavar anne”, LGBTİ+’ların da ya “mağdur” ya da “eğlenceli” olarak temsil edildiğini ifade eden el kitabı, medyadaki çalışma yaşamında kadının yerini de istatistiklerle ortaya koyuyor. 2014 yılına ait verilere göre ulusal gazetelerin künyelerinde yer alan yani yönetim kadrolarındaki kadın gazetecilerin oranı yüzde 19 ile sınırlı. Yazılı basında çalışan editörlerin yalnızca yüzde 26’sını kadınlar oluştururken gazetelerin web sitelerinde bu oran yüzde 39.5 olarak tespit edildi. Haber sitelerinde çalışan kadın editörlerin oranı ise eşitliğe biraz daha yaklaşarak yüzde 46.6 oldu. Alanda çalışanlar bu durumun haber sitelerinde yaygın olarak görülen kayıt dışı çalışmayla açıklanabileceğini söylüyorlar. Yani kadınlar buralarda daha etkili olduğu için çoğunlukta değiller, sigortasız çalıştırıldıkları için tercih ediliyorlar.

‘KONU TOPLUMSAL CİNSİYET OLUNCA YAYGIN VE ALTERNATİF MEDYA FARKI PEK KALMIYOR’

2011 yılından bu yana bianet’te kadın ve LGBTİ+ haberleri editörü olarak çalışan gazeteci Çiçek Tahaoğlu, hazırladıkları çalışmaya ilişkin, “Haber odalarında kadın ve LGBTİ+ haberlerinin o konuya duyarlı kadın ve LGBTİ+ muhabirlere kaldığını görüyoruz. Sadece bu konulara ilgisi olanların bu tarz haberlerle ilgilenmeleri medyada dönüşümün yaşanmamasına da neden oluyor. Bu el kitabının, ‘ben bu konudan anlamam’ bahanesinin kalmamasına katkı sağlamanı bekliyoruz” dedi.

‘Çiçek Tahaoğlu: “Haber odalarında kadın ve LGBTİ+ haberlerinin o konuya duyarlı kadın ve LGBTİ+ muhabirlere kaldığını görüyoruz. Sadece bu konulara ilgisi olanların bu tarz haberlerle ilgilenmeleri medyada dönüşümün yaşanmamasına da neden oluyor. Bu el kitabının, ‘ben bu konudan anlamam’ bahanesinin kalmamasına katkı sağlamanı bekliyoruz”.’

'Eşitsizliği dönüştürmek için kadınlara ve LGBTİ+'lara mikrofon uzatılması gerektiğinin altını çizen çalışma çarpıcı istatistikleri de paylaşıyor. Haberlerde görüş veren uzmanların, kanaat önderlerinin ve siyasetçilerin yüzde 81'i erkek, yüzde 19'u kadinken, siyaset haberlerinde konu edilen insanların oranında da tablo değişmiyor.'

Tahaoğlu alternatif medyanın bu konuda sicilinin pek parlak olmadığını şu sözlerle anlattı, "Konu toplumsal cinsiyet olunca yaygın medya ve alternatif medya farkı pek kalmıyor. Çalışan sayısı açısından da haber dili açısından da çok fark yok. İstihdam açısından bakıldığında kadınların internet medyasında daha fazla olduğunu fakat güvencesiz, sigortasız olarak çalıştıklarını görüyoruz. Medyanın gelenekselden moderne kaymasından çok işin güvencesizleşmesinde artış olabilir diye değerlendiriyoruz. Dil konusunda da ana akım dışında kalan medyada, kadın meselesi olunca hiç alternatif bir duruş sergilenmiyor. Kadınlara yönelik hak ihlallerinde daha çok haber yapsa da aynı hataları, aynı sorunları tekrarlıyor. Tüm medyada erkek uzmanlara mikrofon uzatıldığını, kadınlara ise kadın meselesinde mikrofon uzatıldığını görüyoruz."

'YENİ BİR MEDYANIN, YENİ BİR ANLATININ YARATILACAĞINI DÜŞÜNÜYORUM'

Bir dönem Bianet'te ifade özgürlüğü haberleri editörlüğü yapan gazeteci Elif Akgül kitaba ilişkin şunları söyledi: "Son dönemde toplumsal cinsiyet eşitsizliğine ilgi artmış olsa da bu meseleye dair çözüm üretmek, çözüme kendinden başlamak çok da popüler olmayan bir tutum. Bu kitabı biraz da medya çalışanlarının toplumsal cinsiyet normları/eşitsizliği konusunda 'ben bilmiyorum, ben anlamıyorum' bahanesine yer bırakmamak için hazırladık. Gündelik hayatta, eşitsizliği üreten yerine ortadan kaldıran en basit yöntemlerle yeni bir medyanın, yeni bir anlatının yaratılacağına inanıyorum. Gazeteciler de kolayca kendilerine düşen sorumluluğu yerine getirebilirler."

HABERLERE GÖRÜŞ VEREN UZMANLARIN YÜZDE 19'U KADIN!

Haber kaynağını seçerken temsiliyete önem verilmesi gerektiğini belirten kitap, özellikle ekonomi, siyaset, spor sayfaları gibi "ciddi alanlar"ın, "ciddi adamlara" ayrıldığına dikkat çekiyor. Eşitsizliği dönüştürmek için kadınlara ve LGBTİ+'lara mikrofon uzatılması gerektiğinin altını çizen çalışma çarpıcı istatistikleri de paylaşıyor. Haberlerde görüş veren uzmanların, kanaat önderlerinin ve siyasetçilerin yüzde 81'i erkek, yüzde 19'u kadinken, siyaset haberlerinde konu edilen insanların oranında da tablo değişmiyor. Siyaset haberlerinde konu edilen insanların sadece yüzde 16'sı kadın olurken, ekonomi haberlerinde kadınların oranı yalnızca yüzde 21 ile sınırlı kalıyor.

'EŞİTSİZLİĞİN ÜRETİLME SEBEPLERİNDEN BİRİ GAZETECİLERİN KOLAYA KAÇMA ALIŞKANLIĞI'

Haber üretim sürecinde kaynaklardan görüş alırken konuyla ilgili uzmanların yalnızca yüzde 19'unun kadın olmasına ilişkin Akgül şunları söyledi: "Bu eşitsizliğin üretilmesinin sebeplerinden biri de gazetecilerin kolaya kaçma alışkanlığı. Habercilik hızı içinde yeni haber kaynakları bulmak zor olsa da bu kaygıyı taşımanın hem temsiliyeti, hem de haber kaynaklarına çeşitlilik katacağı için gazeteciliği geliştireceğine inanıyorum. Özellikle tek seslilikten şikayet edilen bu dönemde bu kaygı daha da önem taşıyor. Çünkü siyasi tek seslilik kendini egemen erkek-Sünni-Türk-heteroseksüel kimlik üzerinden ortaya koyuyor. Temsiliyet tam da bu anlamdaki tek sesliliği yıkıyor."

HABERDE CİNSİYETÇİLİKTE KAÇINMAK İÇİN 14 MADDE

Hazırlanan el kitabına göre cinsiyetçilikten uzaklaşmak için 14 maddenin uygulanması gerekiyor. İlk olarak "Kadınlar ve LGBTİ+'lar nerede?" sorusu sorulmalı. Diğer yapılması gerekenler de şu şekilde sıralanıyor:

- Hikayeyi tek yönlü anlatma
- Veri yoksa kendin toplama
- Eşitliği haberin vitrinine değil odağına yerleştir
- Hak kazanımlarını "jest" olarak yansıtma
- Cinsiyetçi klişeler kullanma
- Kadın ve LGBTİ+'ları özel günlere sıkıştırma
- Fail adına bahane üretme, "Cinnetlik" manşetler atma saldırganı "hastaymış" gibi yansıtma
- Kişilerin kimlik bilgilerini değil beyanlarını esas al
- Şiddeti romantikleştirme
- Haberde şiddetin yeniden üretilmesine engel ol
- Resmi belgelerde yer alan bilgileri özenli kullan

Toplumsal Cinsiyet Odaklı Habercilik Elkitabı, Çiçek Tahaoglu , Elif Akgül, Ips İletişim Vakfı Yayınları, 80 syf., 2018.

Serhan Ergin: Her insan ortak bir çaresizliği yaşar

Yazar Serhan Ergin'in ilk öykü kitabı "Ne Güzel Bir Sabah" İletişim Yayınları etiketiyle raflarda yerini aldı. Edebiyata ve yeni kitabına dair sohbet ettiğimiz Ergin, "Ben daha çok çaresizlik üzerinde duruyorum. İnsanın, istisnasız her insanın, ortak bir çaresizliği yaşadığını düşünüyorum. Mutluluk gibi, ölüm gibi en temel kavramlarda çaresiziz bir kere" dedi.

Soner Sert

Üç roman yayımladıktan sonra ilk öykü kitabı "Ne Güzel Bir Sabah" ile okur karşısına çıkan Serhan Ergin, öykülerini üç ana başlığa ayırarak anlatıyor. "Hayat Apartmanı", "Yolların Kesiştiği Yer" ve "Yelkovanın Kuyruğu" isimli bölümlerde, tek bir olayın farklı kişiler üzerindeki etkilerine, aşkın ortak teması olduğu "İlk Kıvılcım" öykülerine ve sahil kasabasının merkezinde yer aldığı sıcak hikâyelere odaklanan yazar, okuru çaresizlik ve hayal kırıklığı ekseninde yarattığı hüznün atmosferine davet ediyor. Üretimine Ankara'da devam eden yazarla, belirli bir kesim tarafından "Ankara Edebiyatı" olarak da nitelenen tür üzerine de kelimeler fırsatı bulduk. "...Ankara Edebiyatı dediğiniz şey aslında gelip bir merkez - taşra ikiliğinde düğümleniyor. Türkiye'de merkez İstanbul'dur. Kültür, sanat, finans, vb. Üretilen eserlerde de geçmişten bugüne bakacak olursak İstanbul'un sayısal üstünlüğü olduğu muhakkak" sözleriyle düşüncelerini

açıklayan yazar, insan mekan ilişkisinin önemini altını çiziyor: İnsan mekâna şekil veriyor ama belki daha yüksek oranda mekân insanı şekillendiriyor.

Çağdaş Türkçe Edebiyat'ta genelde edebiyat yazarları önce öykülerini, sonra romanını yayımlar. Sizde durum tersine işliyor. Üç roman yazdıktan sonra "Ne Güzel Bir Sabah" isimli ilk öykü kitabınızı yayımladınız. Yazmaya başlamadan önce türünü düşünür müsünüz, yoksa bittikten sonra mı "Bu öykü ya da roman oldu" dersiniz?

Çok büyük oranda, yazmaya başlamadan önce ne yazacağımı biliyordum. Planlı bir yazarımdır yani. Öyküde de romanda da metnin ana çatısını baştan çatar, ondan sonra yazmaya girişirim. Anlatmak istediğim şeyi, artık o her ne ise, bir durum, bir olay, bir duygu vesaire, öykü yoluyla mı yoksa roman yoluyla mı daha iyi anlatırım, hangisine daha uygundur diye bir planlama yaparım. Kitaba gelecek olursak, tersine işliyor diyemeyiz çünkü romanlarımı yazdığım dönemlerde hep öykü de yazıyordum aslında. Ama daha az, daha yavaş. Birer ikişer yazıla yazıla şimdi işte bir kitap oylumuna geldiler.

Kitabınızın "Hayat Apartmanı" adlı ilk bölümü, bir olayı farklı gözlerle anlatan bir dizi öyküyü konu alıyor. Bu paralel anlatış biçimi, bana kalırsa gerçekliğin odağında olduğu bir yapıyı tartışıyor. Edebiyata konu olan, günlük hayatta tasavvur ettiğimiz gerçeklik mefhumunu nasıl yorumluyorsunuz?

Günlük hayatta yaşanan her şey öykü olur mu? Bu soruyu zaman zaman soruyorum kendime. Teorik olarak, evet, olur, olması lâzım. Fakat burada dikkat edilmesi gereken bir nokta var o da öykü ile anı ayrımı. Anlatılan bir durumu ya da olayı anı olmaktan çıkarıp, öykü yapan bir nüve var. Onun olması lâzım, aksi takdirde yazdığınız şey bir yaşantı, anı, kesit olarak kalır.

Şimdi "Hayat Apartmanı"na döneyim. Orada asıl kaygım bu değildi. Orada bir olayın, kimine göre küçük bir olayın, günlük hayattaki herhangi bir karşılaşmanın, rastlantının, etraftaki ne çok şeyi etkilediğine yönelik bir öyküler dizisi Hayat Apartmanı. Yani insanların birbirine temasını, sokakta gördüğünüzün, komşunuzun, uzak akrabanızın hayatınızda nasıl yer edindiğini, ufacık bir olayın tüm bu çemberde ne kapılar açtığını, yaşantıların geçişkenliğini araştırmak, göstermek niyetiyle yazdığım öykülerdi.

'HAYAT KESİTLERİNİ YAZIYA DOĞRUDAN AKTARMAM'

İkinci bölüme ismini veren "Yolların Kesiştiği Yer" başlığı altında yer alan hikâyelerin tümü

'...dikkat edilmesi gereken bir nokta var o da öykü ile anı ayrımı. Anlatılan bir durumu ya da olayı anı olmaktan çıkarıp, öykü yapan bir nüve var. Onun olması lâzım, aksi takdirde yazdığınız şey bir yaşantı, anı, kesit olarak kalır.'

aşkın odağında olduğu olayları konu alıyor. Biçim denemelerinin de yapıldığı bu öyküleri, bir karşılaşma/tesadüf boyutuyla ele alırken, “İlk Kıvılcım”a odaklandığınız görülüyor. Karşısındakini görme, bilme ve tanımlama meselesine dair hikâyeleri yazma sürecinizde, kişisel tesadüflerinizin ne oranda etkisi oldu?

Neredeyse hiç etkisi olmadı. Yazarken kendi deneyim ve yaşantılarını doğrudan kullanan biri değilimdir. Zaten o şekilde uzun vadeli yazılamayacağını düşünüyorum. Yani yazmak istediğiniz şeyler gündelik hayatınızda başınızdan geçmiyorsa ne yapacaksınız? Dolayısıyla, yazdıklarımın kurmaca olduğunu söylemek istiyorum. Böyle söyleyince de Serhan Ergin’in etkisi yok mu yazılanlarda diyenler çıkıyor. Elbette var. Sonuçta benim kalemim, benim birikimim, hayata bakışım, gerçekliği algılayışım, hepsi birlikte oluşturuyorlar metinlerimi. Ama hayat kesitlerini yazılanlara doğrudan aktarma işi bende pek yoktur.

“Yelkovanın Kuyruğu” isimli üçüncü bölüme geldiğimizde, öykülerinizin merkezini kentlerden sahil kasabalarına çeviriyorsunuz. Bugünün modern olarak tabir edilen insanı, hikâyesini kentlerde yaşarken, aynı hikâyeyi anlatmak için sahil kasabalarına göçüyor. Size göre anlam, yaşandığı zaman mı ortaya çıkıyor, anlatıldığı zaman mı?

Anlam ya da algı veya hissetme... Evet bunların öyle bir tarafı var. Bir durumun içindeyken, yaşarken bir ânı ona yönelik anlamı araştırmaz, tartışmazsınız. Ya da mesela mutlu olduğunuz bir anda mutluluğu hissetmezsiniz. Bunlar düşününce, sorgulayınca adı konan şeyler. Oysa yaşama sırasında doğrudan anlamlar üzerinden gidilmez. Bilmem doğru anlıyor muyum sorduğunuz soruyu ama yaşandığı zaman ortaya çıkmıyor, hayır. Ortaya çıkıyorsa bile idrak edilmiyor diyelim.

İnsan düşünürken, anlatırken, yazarken, hatırlarken kendi zihninin içinde bir kazı faaliyeti yaparak bulup çıkarıyor bütün bunları. Öte yandan sahil kasabasına gitmek gerekmiyor bunu yapmak için tabi. İşin şakası bir yana, sahil kasabalarını sevdiğim için, oraları anlatmayı sevdiğim için kullandığım mekânlar. Yoksa anlam yönünden modern şehir – kasaba ikilemi tartışması için tercih ettiğim bir şey değil.

‘ANKARA EDEBİYATI KAVRAMI MÜMKÜN’

Özellikle ilk bölümde yer alan öykülerde Ankara şehrinin etkisi çokça hissediliyor. İletişim Yayınları’nın da etkisiyle bugün “Ankara Edebiyatı” ismiyle yayımlanan pek çok kitap bulunuyor. Sizin için Ankara’nın edebiyata konu olmasının sebebi nedir?

Bu sorunun çok kestirme bir yanıtı var elbette: Yaşadığım ve bildiğim şehir olması. Şüphesiz ki bildiğim yerleri yazmak önceliğim. Öte

‘İnsan düşünürken, anlatırken, yazarken, hatırlarken kendi zihninin içinde bir kazı faaliyeti yaparak bulup çıkarıyor bütün bunları. Öte yandan sahil kasabasına gitmek gerekmiyor bunu yapmak için tabi. İşin şakası bir yana, sahil kasabalarını sevdiğim için, oraları anlatmayı sevdiğim için kullandığım mekânlar. Yoksa anlam yönünden modern şehir – kasaba ikilemi tartışması için tercih ettiğim bir şey değil.’

'Bana göre yazar okuruna karşı samimi olmak ve anlattığı hikâye ve karakterler bağlamında da tarafsız olmak zorundadır.'

taftan, Ankara Edebiyatı dediğiniz şey aslında gelip bir merkez – taşra ikiliğinde düğümleniyor. Türkiye’de merkez İstanbul’dur. Kültür, sanat, finans, vb. Üretilen eserlerde de geçmişten bugüne bakacak olursak İstanbul’un sayısal üstünlüğü olduğu muhakkak. Hal böyle olunca, merkez, başka yerlerde geçen hikâyelere “taşra” diye bakıyor.

Bir cümleyle özetleyecek olursak, “İstanbul dururken neden Ankara’yı yazmış ki?” türünden bir soru bu. Şimdi konuya bu yönden bakınca da “Ankara Edebiyatı” veya her neresi olursa, “Artvin Edebiyatı” da olabilir bu; taşra edebiyatına dönüşüp bir tür motif, bir süs, otantik bir tat gibi ikincil bir özelliğe indirgeniyor. Merkez böyle bakar çünkü. Ben böyle bakmıyorum. Evrenin her yeri bir sanat eserinin konusu olabilir, olmalıdır. Ve tabii yazarlar bildikleri şeyleri ve yerleri yazmalıdırlar.

İzin verirseniz bu konuda birkaç şey daha eklemek istiyorum. “Ankara Edebiyatı” diye kategorize etmeyelim dedim ama bunu yalnızca merkez-taşra bağlamında söyledim. Konunun bir başka boyutu daha var. Mekânın insanlar üzerinde çok ciddi etkisi olduğuna inanıyorum. İnsan mekâna şekil veriyor ama belki daha yüksek oranda mekân insanı şekillendiriyor. En genel geçer örnek olarak işte kuzey insanının soğuk ve kapalı, Akdeniz insanının sıcakkanlı olması gösterilebilir. İşte bu noktada, bir coğrafyanın, peyzajın veya kentin insanlar üzerinde, o insanların psikolojisi, alışkanlıkları, düşünme biçimleri üzerinde etkisi olduğunu düşünüyorum. Buradan da şuna gideceğim, Ankara Edebiyatı başlığı altında, Ankaralı yazarların eserlerinde belki bu yönden ortaklıklar, benzer noktalar bulunabilir. İşte bu açıdan da “Ankara Edebiyatı” kavramının mümkün olabileceğini düşünüyorum.

'BEN DAHA ÇOK ÇARESİZLİK ÜZERİNDE DURUYORUM'

Kitaba ismini de veren üçüncü bölümün ilk öyküsü “Ne Güzel Bir Sabah”ta, yazarın hayata ve kendine karşı sorumluluğunu tartıştığını düşünüyorum. Yarattığı karakterin kaçıp geri dönüşü sonrası, onu -yazarı- sorgulayışı sürecini, bir samimiyet muhasebesi olarak yorumluyorum. Yanılmadığımı düşünürsek, bir hikâyeyi yaşayanın ya da anlatanın samimiyetinde belirleyici olan mefhumu nasıl tanımlarsınız?

Anlatanın samimiyeti konusu önemli ve hassas bir konu... Bana göre yazar okuruna karşı samimi olmak ve anlattığı hikâyeye ve karakterler bağlamında da tarafsız olmak zorundadır. Şimdi cümleyle böyle kurunca, “Yazarın fikri olmayacak mı metinlerinde? Dünya görüşü, ideolojisi, savunduğu değerler ne olacak?” türünden sorular doğuyor farkındayım. Fakat söylemeye çalıştığım o değil. Bir metin çerçevesi içerisinde, yazar ile okur bir anlaşma yaparlar, o

metinde anlatılanların metnin kendi evreni içinde gerçek olduğuna yönelik bir anlaşmadır bu. İşte sözünü ettiğim burası, yazar bu anlaşmaya gölge düşürecek bir şey yapmamalıdır.

Kurduğu o evrenin gereklerine, kendi yarattıklarının yaradılışına uygun yola devam etmelidir. Çizdiğim bu çerçevedeki bir samimiyetse mesele evet olmalıdır, hatta olmazsa olmaz. Ama diğer taraftan yazar kendisi olarak içten olmalı mıdır, yazdıklarını tüm samimiyetiyle mi anlatmalıdır dersiniz, hayır derim, yazarın böyle bir yükümlülüğü olduğunu düşünmüyorum. Kendisini içtenlikle açmak durumunda değildir hiçbir yazar. Ha, toplumsal bir sorumluluk, hayata karşı bir sorumluluğu var mıdır peki? Bu da bir zorunluluk değildir bana kalırsa. Hiçbir toplumsal sorumluluk almadan iyi eserler veren yazarlar yok mu, elbette var.

Bana kalırsa kitabınızda yer alan öykülerin ortak teması; hayal kırıklığıdır. Bir hikâyeyi yaşayan, birilerinin hikâyesi olan veyahut olma ihtimali olan karakterler üzerinden, hayatın tatlı tesadüflerini de es geçmeden hüznü odaklandığınızı düşünüyorum. “Kaybeden” klişesinden bağımsız olarak soruyorum: Yenilgi, insanın kaçınılmaz sonu mudur?

Ben de “kaybeden” klişesine girmek istemiyorum açıkçası. Çünkü benim anlattığım hikâyeler o türden bir kaybetme değil. Hatta kaybetme, yenilgi değil belki de. Çünkü böyle söyleyince “yenilgi” nedir onun tanımını yapmak lâzım. Ne olunca yenilir insan? Ben daha çok çaresizlik üzerinde duruyorum. İnsanın, istisnasız her insanın, ortak bir çaresizliği yaşadığını düşünüyorum. Ölüm gibi bir son var örneğin, değiştiremediğimiz. Hayatın içinde karşılaştığımız onlarca, yüzlerce acı var, elimizde olmayan, değiştiremediğimiz. Mutluluk gibi, ölüm gibi en temel kavramlarda çaresiz bir kere.

Bütün çabalarımız, başarı ve yenilgi hikâyelerimiz diğer daha yüzeysel konularda cereyan ediyor. İşte ben o çaresizlik meselesine takılıyorum biraz. Çaresizliğine ne olursa olsun isyan eden insan, o çaresizliği kabullenmeyi bilen ama yine de ona inanmayan insan... Nâzım diyor ya, “ölümden korktuğun hâlde ölüme inanmadığın için / yaşamak yani ağır bastığından” diye. İşte bahsettiğiniz hayal kırıklığı buradan çıkıyor. Hayaller kurar insan, planlar yapar, hep mutlu olacakmış gibi, sonsuza dek yaşayacakmış gibi fakat ansızın kesiliverir o uzun ip, yarıda kalır her şey. İnsanın trajik kaderi diyelim. Müthiş bir hayal kırıklığı.

Hazırlamayı düşündüğünüz yeni bir çalışma var mı? Yola, öyküden devam etmeyi mi düşünüyorsunuz?

Yeni bir roman yazmaya başladım. Bir başkası da tasarı aşamasında bekliyor. Öykü sanırım yine yavaş yavaş, birer ikişer, arkadan gelecek.

Ne Güzel Bir Sabah, Serhan Ergin, 128 syf., İletişim Yayınları, 2018.

Doğadan yabancılaşma ve çocuk

Doğayla hakiki bir ilişki kurmak sadece doğanın korunması için elzem değil aynı zamanda insanı daha barışçıl, dünyayı da sömürsüz kılacak şeylerden biri. Ancak bununla da sınırlı değil. Doğa çocuk ilişkisine dair bir başka boyutu Sue Palmer, Zehirlenen Çocukluk kitabında aktarıyor. Palmer'a göre dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunun çocuklarda bu kadar yaygın olmasının sebeplerinden biri de çocuğun/insanın doğadan kopuşu.

Bir gün annem mutfakta lavaboya konan bal kasesi sebebiyle söyleniyordu. Anneler hep söylenir! Şöyle diyordu: Arı ayaklarında bir kaç polen tozuyla kaç kez kovana gider gelir. Nasıl emeklerle yapıyor balı. Neden ziyan ediyorsunuz.

Hatice Kapusuz

Doğadan yabancılaşma “medeniyetin”, şehirleşmenin ve kapitalizmin bir sonucuydu muhakkak. Ancak sonunda bir “medeniyet” kaybını getirdi. Doğaya saygı ve minnet duyan, doğayı, rüzgarı, döngüleri izleyen insan, doğadan bağımsız şehirler inşa ettikçe doğaya olan saygısını da yitirdi. Zamanla kendisini her şeyin efendisi ilan etti. Dengeyle yaşamdan, gücü yeten yetene bir egemenlik düzeni ortaya çıktı. İnsanın doğanın bir parçası olduğu sistem yerine yerleşen bu insan merkezli sistem için her şey alınıp satılabilir olduğu oranda oldukça yıkıcı. Binlerce yılda oluşan doğanın tahrip edilmesi, sıklıkla karşımıza çıkan hayvana eziyet görüntüleri, denizi doldurma çabaları ve niceleri bunun tezahürleri.

Bu yıkıcılığa karşı yeniden doğayla hakiki bir ilişki kurma-

mız zaruri. Peki çocuklar? Çocukların doğayla hakiki bir ilişki kurmasına yönelik ne yapılabilir? Bu konuda çocuklar için hazırlanan çeşitli yayınlar ve çocuklara yönelik çalışmalar bulunuyor. İklim değişikliği, yok olan türler, kutupların erimesi gibi konularda okul öncesi dönemi de kapsayacak şekilde çeşitli çocuk kitaplarının bir popülaritesi bile var. Burada temel soru yetişkinlerin daha doğrusu sistemin sebep olduğu bu yıkımın yükünü çocuklara yükleyecek, çocuğu kaygılandırarak ve korkutarak bilgileri gerçekten çocuklara aktarmalı mıyız? Yoksa çocuğun doğayı tanımaya, keşfetmesine olanak sağlayacak bir rehberliği mi tercih etmeliyiz? Cevabın ikincisi olduğuna inanıyorum.

Özellikle okul öncesi dönemde. İlerleyen yaşlarda ilişki çocuğun sorunlar hakkında bilgi edinmesine, sürece dahil edilmesine yönelik olabilir. Doğa çocuk ilişkisinin yaşlara göre nasıl içerik kazanması gerektiğine dair bir yazı için buraya bakabilirsiniz. Ancak en başta çocuğun doğayı, canlıları tanımaya ve ona sevgi geliştirmesini desteklemek, olanak sağlamak ilk adım olarak görülebilir.

Doğayla hakiki bir ilişki kurmak sadece doğanın korunması için elzem değil aynı zamanda insanı daha barışçıl, dünyayı da sömürsüz kılacak şeylerden biri. Ancak bununla da sınırlı değil. Doğa çocuk ilişkisine dair bir başka boyutu Sue Palmer, Zehirlenen Çocukluk kitabında aktarıyor. Palmer'a göre dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunun çocuklarda bu kadar yaygın olmasının sebeplerinden biri de çocuğun/insanın doğadan kopuşu. Her yere taşınan, ayağı taşa toprağa değmeyen bir çocukluk dönemi çocuğa zarar veriyor. Palmer, buna deva olarak ise çocukla doğa yürüyüşlerini ve doğa keşiflerini öneriyor.

Hem çocukların gelişimini desteklemek, hem de çocukları insan merkezli yaklaşımdan korumak için çocuklara ve muhtemelen bu bilgileri unutmuş yetişkinlere doğayı, tabiatı anlatan kitapların yanına bir de müzik ekleyebilirsiniz. Burada detaylı olarak yer almayan ancak listemizde bulunması gereken başkaca kitaplar elbette var. Bunlar; insanın doğayla hoyrat ilişkisini anlatan, Cömert Ağaç – Bulut Yayınları; Tübitak'ın ağaçlar, çiçekler, böcekler vb konularda ürettiği tanıtıcı kartlar ve rehberler; doğal hayatta büyüyen bir çocuğun medeniyetle çelişmesini anlatan Özgür – Taze Kitap; Aileler arasındaki düşmanlığa tepki olarak ormanda yaşamaya başlayan Ronja'nın öyküsünü anlatan Ronja: Haydut Kızı – İthaki ve dokuz farklı ülkeden dokuz toprak ve doğa masalını bir araya getiren Toprak Ana Masalları – Paraşüt Kitap; bunlardan bir kaç.

DOĞA GÜNCEİ

Doğa Güncesi; basit bir hatırlatmayla başlıyor. “Doğa her yerdedir; sokakta, tarlada, gölette, bahçede, ormanda”. Sonrasında da mevsim döngüleri boyunca doğada yanı başımızda olan değişiklikleri detay detay anlatıyor.

Kitap; sokak, tarla, gölet, meyve ve sebze bahçesi ile ormandaki dönüşümü dört mevsim için tek tek ele alıyor.

Her mevsim için buralarda yaşayan canlılar, bitki örtüsünde değişiklikler ve bu değişiklikleri nasıl izleyebileceğimize dair bilgiler paylaşılıyor.

Nar bülbülleri bahar sabahları erken saatlerde neden şakır, göletteki yavru kurbağalar nereye gitti, yazın hangi bitkileri bulabiliriz, sonbaharda toplanma vakti gelen yumru bitkiler hangileri, sokakta denk gelebileceğimiz hayvanlar nelerdir gibi bir çok bilgi kitapta yer alıyor.

Doğa Güncesi aynı zamanda doğa yürüyüşlerinde doğayı hissetmeyi ve tanımayı sağlayacak yönergeler içeriyor. Bu yönergeler çocukla doğaya doğru bir keşfe çıkmak, doğayı tanımak ve doğayla bağ kurmak için ilk adımlar olabilir. Kitap, doğanın hem güncesi hem de rehberi.

Doğa Güncesi, Kay Maguire, çev. Ali Berktaş, İş Bankası Kültür Yayınları, +6.

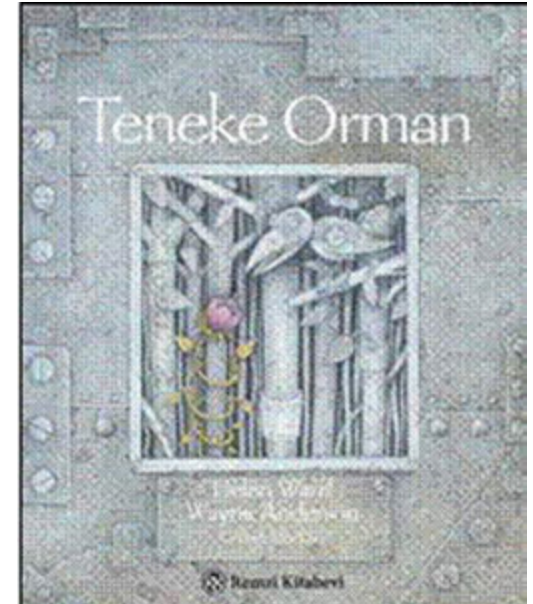
TENEKE ORMAN

Her şey tohumla başladı.

Güneşin ve gökyüzünün görünmediği bir çöplükte yaşardı adam. Bir orman düşü kurardı. Sonra aklına bir fikir geldi. Çöplükten, teneke bir orman yarattı. Bu Teneke Orman'da her tür ağaç, hatta kuşlar vardı. Ama tenekeden.

Günlerden bir gün teneke ağacın dalına bir kuş kondu. Gerçek bir kuş. Sonra başka bir kuş. Kuşlar tohumlar getirdiler teneke ormana. Tohumlar toprağa karıştı. Ve her şey bir tohumla başladı. Günler günleri kovaladı ve teneke ormanın yerini yemyeşil bir orman aldı.

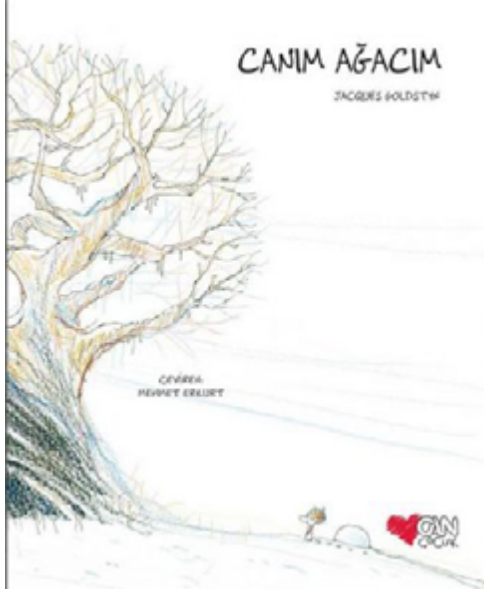
Teneke Orman; yıkımdan ve yokluktan yeniden yapmanın masalı. Özellikle doğanın sorunlarını çocukla tanıştırmak gibi bir amaç varsa; çocuğu, tohumun taşıdığı umutla da tanıştırmak lazım. Teneke Orman tam olarak bunu yapıyor. Bir çöplükten bir orman yaratmanın olanağını gösteriyor ve umut aşıyor.

Tenek Orman, Helen Ward, çev. Şiirsel Taş, Remzi Kitabevi, +5.

CANIM AĞACIM

Bir çocuğun en yakın arkadaşı bir ağaç olabilir mi? Pek tabii ki

Canım Ağacım, Jaques Goldstyn,
çev. Mehmet Erkurt, Can Çocuk, +6.

de olabilir. Kahramanımız yalnız bir çocuksa, diğer çocukların oyunlarına katılmıyorsa, doğayla bir dostluk kurabilir ve en yakın arkadaşı da bir ağaç olabilir. Ama o sıradan bir ağaç değil. Bertolt adında çok yaşlı bir meşe ağacı. Belki de en az 500 yaşında.

Canım Ağacım, farklı ve yalnız olmakla barışık bir çocuğun ağaç ile dostluğunu anlatıyor. Ağaç çocuğun gizlenme yeri. Bazen labirent, bazen sığınak bazen de bir kale. Oradan insanları izliyor, hayvanların peşine düşüyor, kargayla arkadaş oluyor, arılardan kaçıyor. Daha fazlası için ise bahar gelmeli. Çünkü baharda gür yeşil yapraklarıyla harika bir sığınak Bertolt. Bahar kışı aşmış geldiğinde ise Bertolt uyanmadı. Neden acaba?

Canım Ağacım bir çok katmandan oluşuyor; bir yanda farklı olmanın sevilmediği bir dünyada farklı bir çocuk olmakla barışmak var ki bu durum gayet özgüvenli ve eğlenceli bir biçimde resmedilmiş. Bir yanda yaşlı bir ağaç üzerinden doğayla ve diğer canlılarla kurulan dostluk var. Bir yandan da bir kayıbin ardından o kayıpla nasıl başa çıkılabileceğine dair ferahlatıcı yollar sunulmuş. Bu çok katmanlı hal, kitabı çocuklar için hem güçlendiren hem de çocukları doğayla arkadaş olmaya çağıran bir içerik sağlıyor. Belki de kitabı okuyan çocuklar da ağaç arkadaşlar edinir kim bilir.

GÖKYÜZÜ KİMİN?

Çocuk şarkıları alabildiğine politik elbette. O zaman bu politika insan merkezli bir politikadan doğa merkezli bir perspektife neden dönmessin ki? Şubadap Çocuk da Gökyüzü Kimin? albümüyle "Baltalar Elimizde" dönemi kapandı diyor ve yeni çocuk şarkılarını müziklendiriyor.

Gökyüzü Kimin, Şubadap Çocuk ekibinin doğa ve ekoloji temalı çocuk şarkılarından oluşan albümleri. İçinde Çekirdeksiz Domates, Su, Sivrisinek, Irmaklar Özgür Akacak, Zeytin Ağacı, Kurbağa Korosu, Dinleyin Paragözler, ve Gökyüzü Kimin? şarkıları yer alıyor. Şarkılar; çocuklara doğa ve insan ilişkisine dair sorular soruyor; ağaçlara, kurbağalara ve sivrisineklere sahip çıkıyor. Albümün içinde GDO sebebiyle kaybettiği çekirdeklerinin peşine düşmüş bir domates de var, suyun ticarileşmesi, dereler de...

Ama konular öyle erken yatalım erken kalkalım didaktikliğinde müzikle buluşmamış. Şarkılar çocuklarla yapılan atölyelerle biçim almış. Üstelik albümde yer alan Çekirdeksiz Domates ve Sivrisinek şarkılarının öykü kitapları da bulunuyor.

Gökyüzü Kimin albümün tüm şarkıları [buradan](#) dinlenebilir, indirilebilir ve yaygınlaştırılabilir.

ETKİNLİK

CEM ADRIAN

09 Ekim 2018

Saat: 22:00

Big Yellow Taxi Benzin,
Samsun

ANNA MARIA JOPEK

10 Ekim 2018

Saat: 20:30

Zorlu PSM,
İstanbul

CHLOÉ'S "ENDLESS REVISIONS SHOW"

13 Ekim 2018

Saat: 22:00

Zorlu PSM,
İstanbul

BİR YAZ GECESİ RÜYASI

16 Ekim 2018

Saat: 20: 30

MEB Şura Salonu,
Ankara

ETKİNLİK

LISA SIMONE

16 Ekim 2018

Saat: 20:00

CRR Konser Salonu,
İstanbul**LEENANE'İN
GÜZELLİK
KRALİÇESİ**

18 Ekim 2018

Saat: 20:00

Sabancı Üniversitesi
Gösteri Merkezi,
İstanbul**SAGOPA KAJMER**

09 Kasım 2018

Saat: 21:00

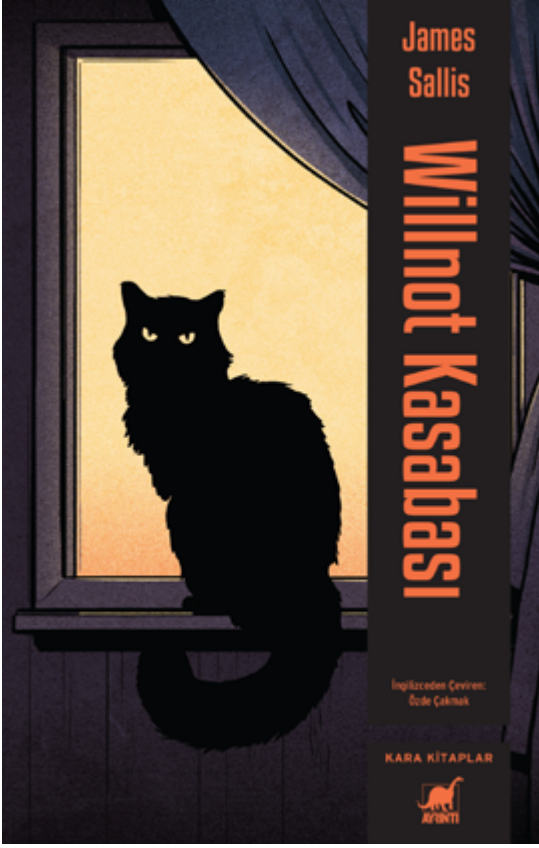
Volkswagen Arena,
İstanbul**ORPHANED LAND**

17 Kasım 2018

Saat: 22:00

6:45 KK,
Ankara

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Willnot Kasabası

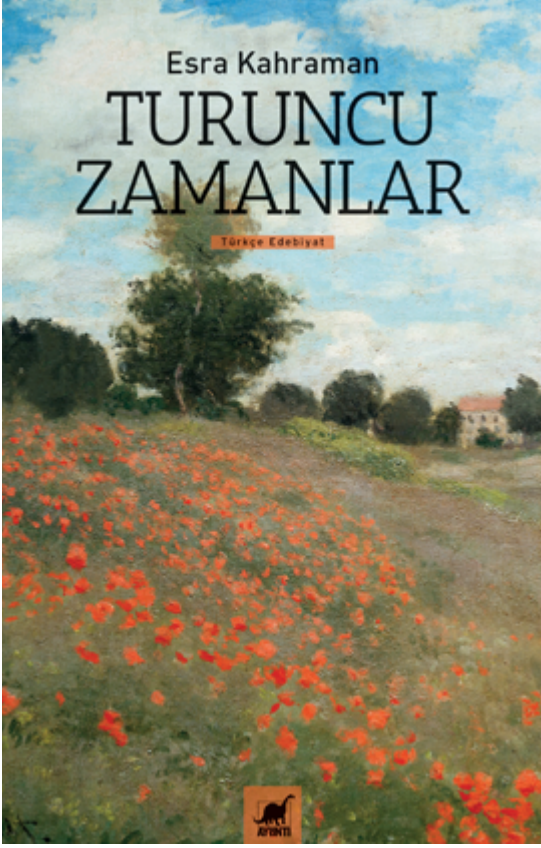
Yazar: James Sallis
Çevirmen: Özde Çakmak
Yayınevi: Ayrıntı Yayınları
Baskı Sayısı : 1. Basım
Sayfa Sayısı : 192

Bu Benim Kanım

Yazar: Élise Thiébaud
Çevirmen: Sanem Işıl Aytuğ
Yayınevi: Ayrıntı Yayınları
Baskı Sayısı : 1. Basım
Sayfa Sayısı : 208

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Turuncu Zamanlar

Yazar: **Esra Kahraman**
 Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
 Baskı Sayısı : **1. Basım**
 Sayfa Sayısı : **240**

Teşekkürler Öğretmenim

Yazar: **Fehime Özdemir**
 Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**
 Baskı Sayısı: **1. Basım**
 Sayfa Sayısı: **112**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

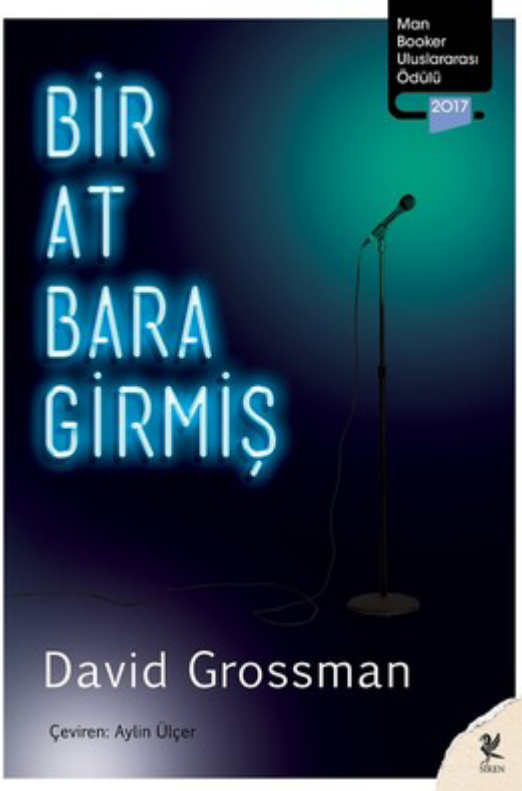
KADINLAR ve BAŞKA EVRENLER

Kadınların
Gerçeküstü Yaşamlarına
Dair Öyküler

NESİBE
ÇAKIR

Kadınlar ve Başka Evrenler

Yazar: **Nesibe Çakır**
Yayınevi: **Ayizi Kitap**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **96**

Bir At Bara Girmiş

Yazar: **David Grossman**
Çevirmen: **Aylin Ülçer**
Yayınevi : **Siren Yayınları**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **216**

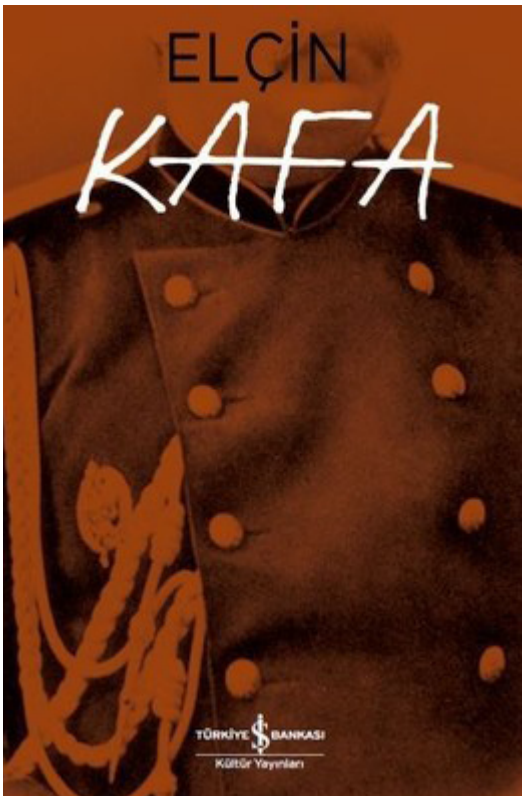

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Elimde Viyoletler Beklenen Sevgili

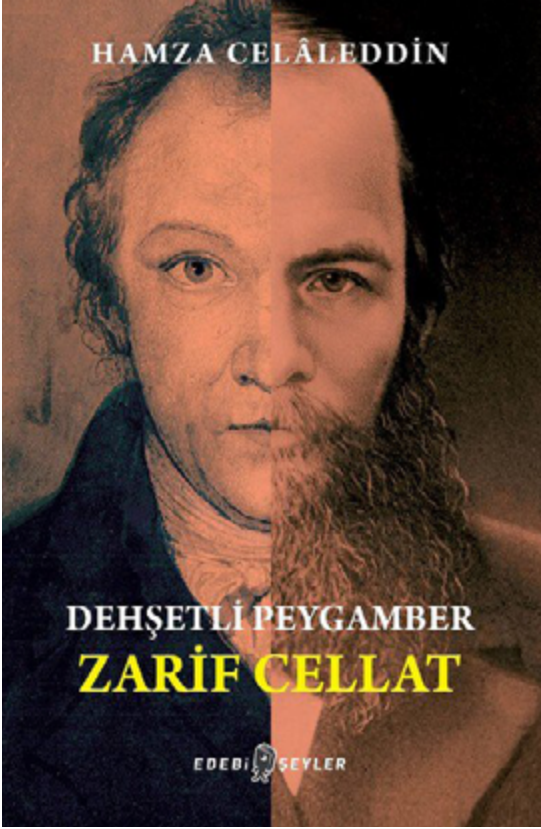
Yazar: **Selim İleri**
Yayınevi : **Everest Yayınları**
Baskı Sayısı : **1. Basım**
Sayfa Sayısı : **230**

Kafa

Yazar: **Elçin**
Çevirmen: **Azad Ağaoğlu**
Yayınevi: **İş Bankası Kültür Yayınları**
Baskı Sayısı: **1. Basım**
Sayfa Sayısı: **288**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Dehşetli Peygamber Zarif Cellat

Yazar: Hamza Celâleddin

Yayınevi: Edebi Şeyler

Baskı Sayısı : 1. Basım

Sayfa Sayısı : 64

YürümeK, Koşmak, YüzmeK / Kaçak Beden

Yazar: Philippe Mengue

Çevirmen: Orçun Türkay

Yayınevi: İletişim Yayınları

Baskı Sayısı 1. Basım

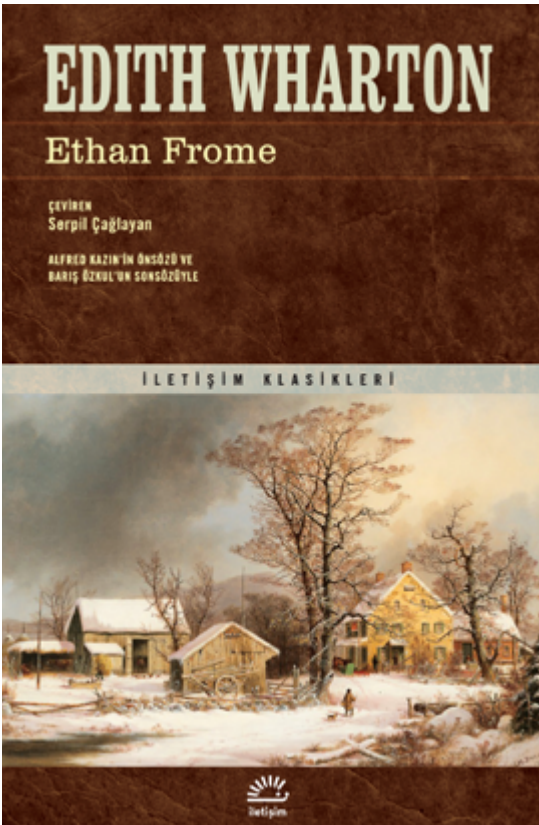
Sayfa Sayısı : 244

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Manet, Velázquez ve Estetik Modernizm

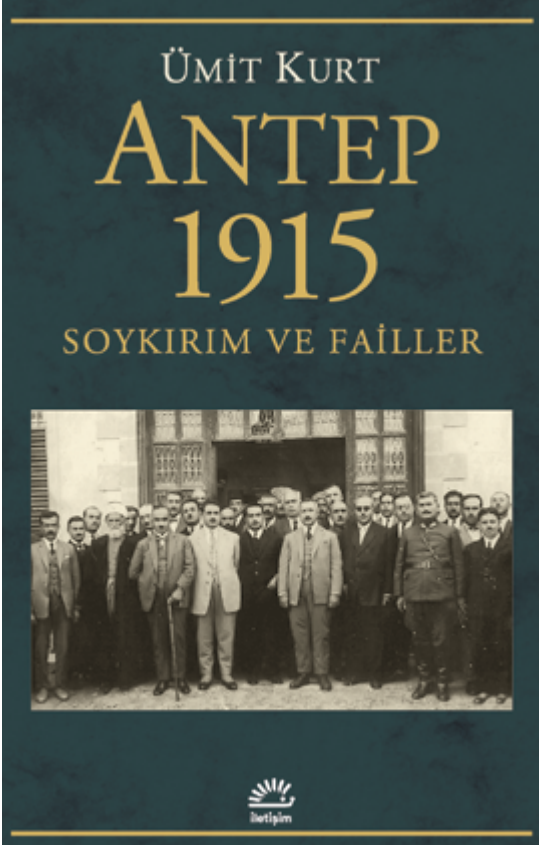
Yazar: Michel Foucault
 Çevirmen: Savaş Kılıç
 Yayınevi: İletişim Yayınları
 Baskı Sayısı: 1. Basım
 Sayfa Sayısı: 123

Ethan Frome

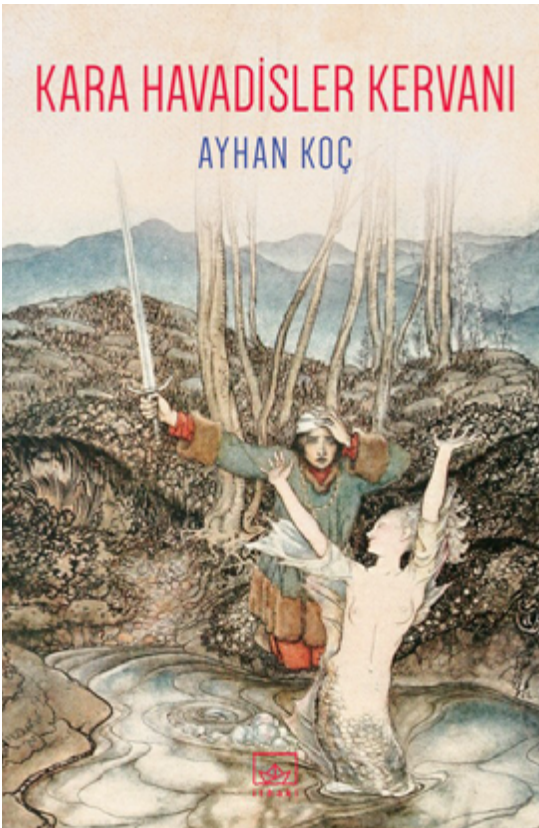
Yazar: Edith Wharton
 Çevirmen: Serpil Çağlayan
 Yayınevi: İthaki Yayınları
 Baskı Sayısı: 1. Basım
 Sayfa Sayısı: 168

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Antep 1915 Soykırım ve Failler

Yazar: Ümit Kurt
Yayınevi : İletişim Yayınları
Baskı Sayısı : 1. Basım
Sayfa Sayısı : 215

Kara Havadisler Kervanı

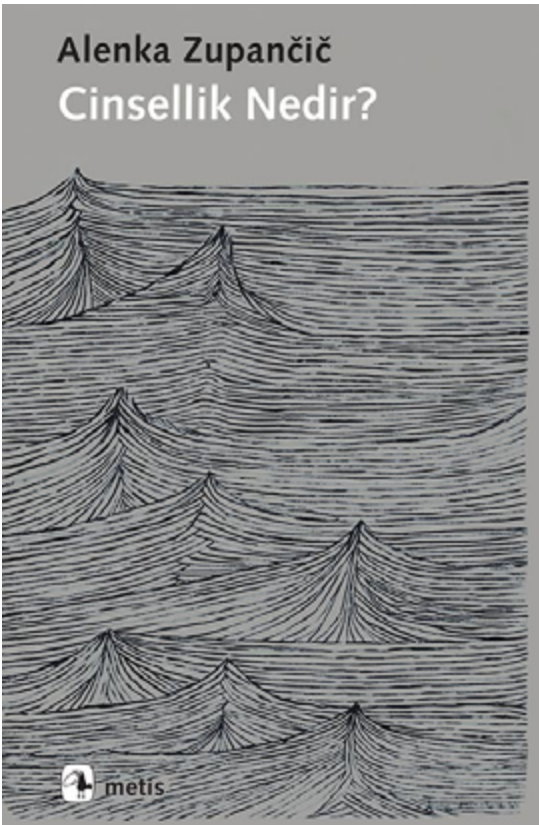
Yazar: Ayhan Koç
Yayınevi : İthaki Yayınları
Baskı Sayısı : 1. Basım
Sayfa Sayısı : 200

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

İyi Aile Yoktur

Yazar: **Nihan Ka**
 Yayınevi : **İthaki Yayınları**
 Baskı Sayısı : **1. Basım**
 Sayfa Sayısı : **300**

Cinsellik Nedir?

Yazar: **Alenka Zupancic**
 Çevirmen: **Barış Engin Aksoy**
 Yayınevi : **Metis Yayınları**
 Baskı Sayısı : **1. Basım**
 Sayfa Sayısı : **224**

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT

1. Fahrenheit 451

Ray Bradbury, İthaki

2. Olağanüstü Bir Gece

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

3. Körlük

Jose Saramago, Kırmızı Kedi

4. Hayvan Çiftliği

George Orwell, Can Yayınları

5. Şeker Portakalı

Jose Mauro De Vasconcelos, Can Yayınları

6. 1984

George Orwell, Can Yayınları

7. Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

8. Simyacı

Paulo Coelho, Can Yayınları

9. Satranç

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

10. Cesur Yeni Dünya

Aldous Huxley, İthaki Yayınları

11. Fareler ve İnsanlar

John Steinbeck, Sel Yayıncılık

12. Kürk Mantolu Madonna

Sabahattin Ali, Yapı Kredi Yayınları

13. Bir Çöküşün Öyküsü

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

14. Otomatik Portakal

Anthony Burgess, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

15. Ay Işığı Sokağı

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

ÇOK SATAN KİTAPLAR

EDEBİYAT DIŞI

1. Momo

Michael Ende, Pegasus Yayınları

2. 21. Yüzyıl İçin 21 Ders

Yuval Noah Harari, Kolektif Kitap

3. IKIGAI - Japonların Uzun ve Mutlu Yaşam Sırrı

Hector Garcia, Francesc Miralles, İndigo Kitap

4. Gazi Mustafa Kemal Atatürk

İlber Ortaylı, Kronik Kitap

5. Hayvanlardan Tanrılara Sapiens

Yuval Noah Harari, Kolektif Kitap

6. Saklı Seçilmişler

Soner Yalçın, Kırmızı Kedi Yayınevi

7. Ustalık Gerektiren Kafaya Takmama Sanatı

Mark Manson, Butik Yayıncılık

8. Bağırmayan Anneler

Hatice Kübra Tongar, Hayy Kitap

9. Eğitim: Bir Kitle İmha Silahı

John Taylor Gatto, Edam

10. Değişim Sürecinde Türkiye

Mahfi Eğilmez, Remzi Kitabevi

11. Sır Versem Saklarmısın

T. Gündüz, P. Çift, Yeditepe Yayınları

12. Zamanın Kısa Tarihi

Stephen Hawking, Alfa Yayıncılık

13. El Vedud

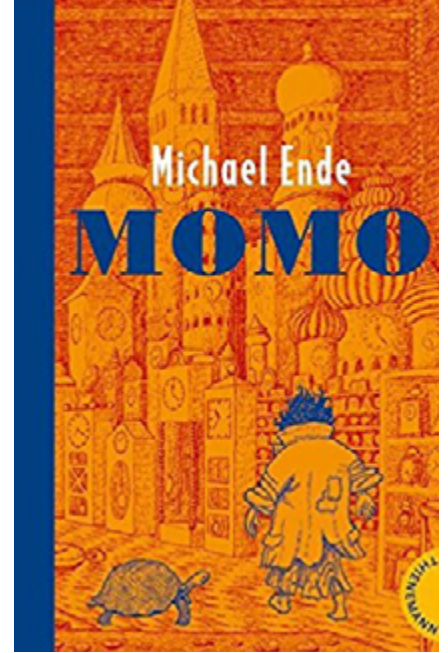
Tuğçe Işınsu, Feniks Kitap

14. Seninle Başlamadı - Kalıtsal Aile Travmaları

Mark Wolynn, Solo Unitas

15. Pembe Fili Düşünme

Zeynep Selvili Çarmıklı, İnkılap Kitabevi

gazete duvaR. 'dan oku

4.

Labirent: Hafıza, anlar ve vicdan anlatısı

8.

Kışanak'tan kitap: Bari son kez gelip Meclis'te içimi dökeyim istedim

12.

Uçan Kız Volente: Düşleri yeniden kurmak

15.

Sedat Demir ile yazın serüveni başlıyor

16.

Osmanlı vampirleri: Gözleri kan dolu taslara dönmüştü

22.

Toplumsal cinsiyet odaklı habercilik nedir?

27

Serhan Ergin: Her insan ortak bir çaresizliği yaşar

32.

Doğadan yabancılaşma ve çocuk

